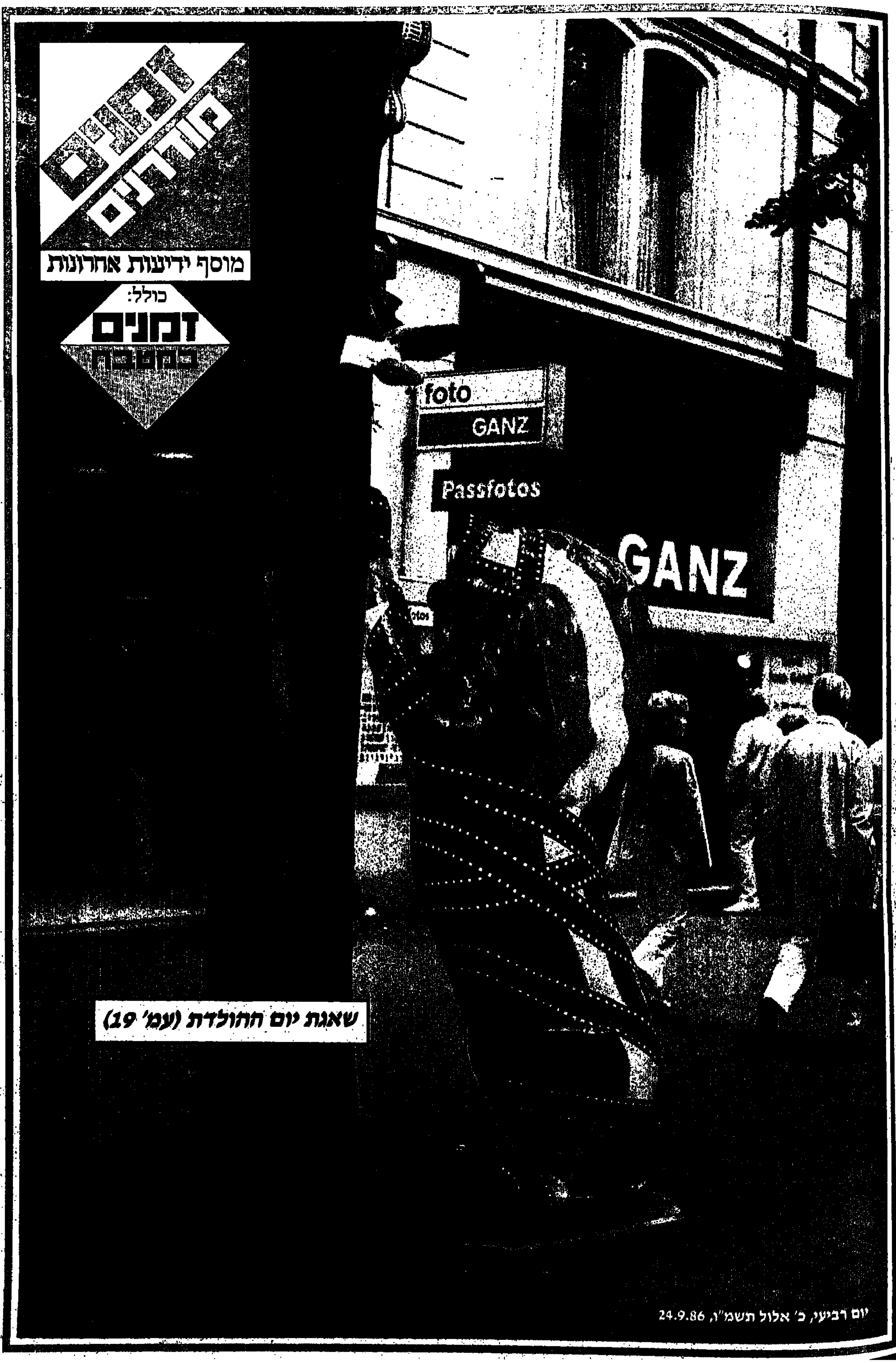
זמנים מודרנים
מוסף ידיעות אחרונות
כולל:
זמנים במטבח
foto
GANZ
Passfotos
GANZ
שאגת יום החולדת (עמ' 19)
יום רביעי, כ' אלול תשמ"ו, 24.9.86

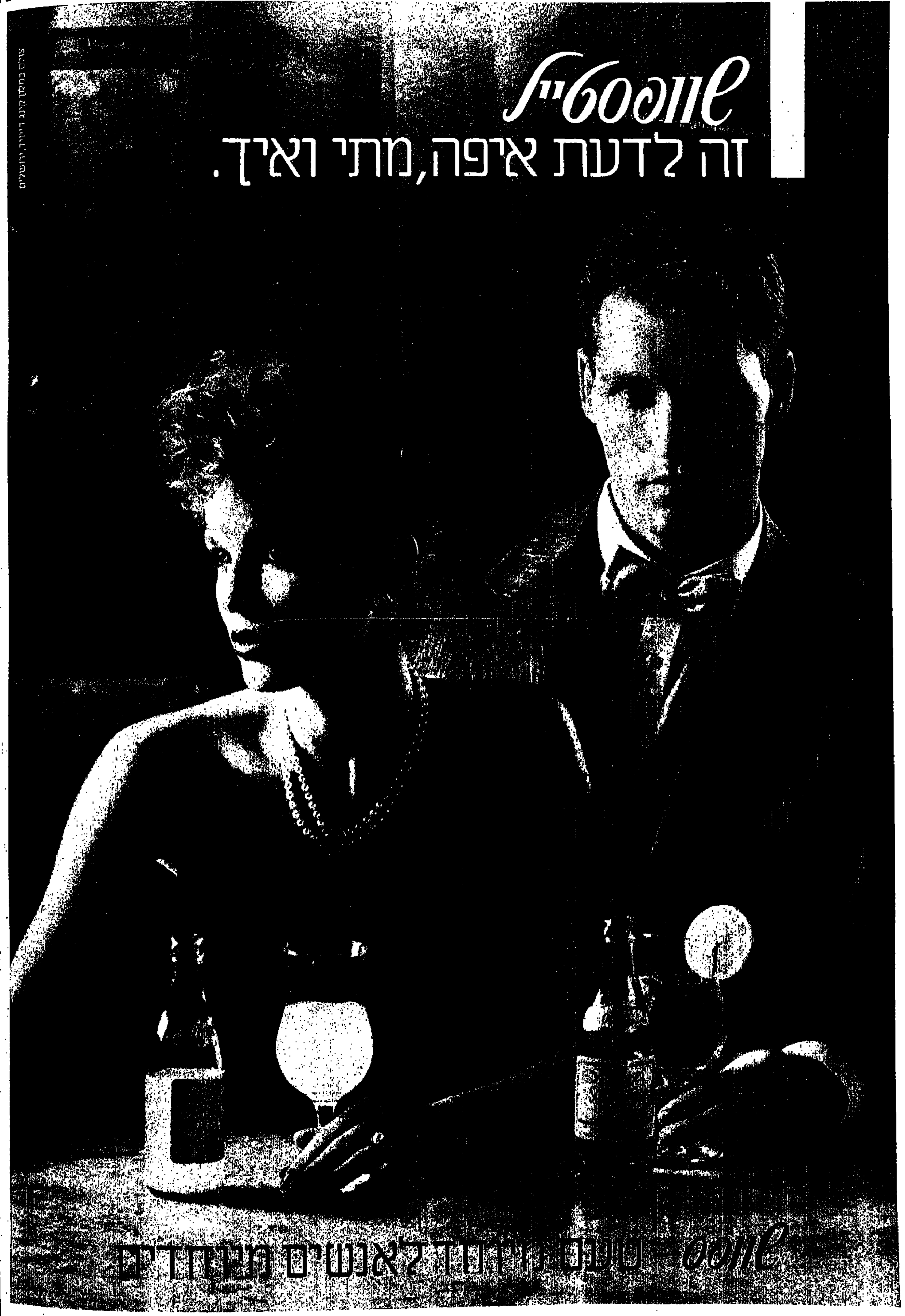
שוופסייל
זה לדעת איפה, מתי ואיך.
שוופס - טעם מיוחד לאנשים מיוחדים

דנה רוזנשטיין־ניר

חתונה קיסרית

מה שהתרחש בחווילה רחבת הידיים של רוזנשטיין בקיסריה, ייחשב כחתונת הקיץ של השנה. מסיבת הנישואין של דנה רוזנשטיין (בתם של מלכה ואמנון רוזנשטיין) ואריק ניר, היתה מיפגש של צמרת המדינה. כמו אל תיבת־נוח זרמו הזוגות, נציגים של כל סקטור במשק, רובם ידידים של הורי הכלה. את הממשלה ייצגו השרים יצחק מודעי וגדעון פת. את הכנסת, אוריאל לין ופסח גרופר ויסלחו החשובים האחרים שנבלעו בין אלף המוזמנים, שעליהם הפקיד מייקל שטרן שישים מלצרים ומגישים בתילבושת־אחידה.

את הבורסה ליהלומים ייצג נשיאה משה שניצר. את עיריית תל־אביב יצחק כספי (סגן הראש). את עיריית הרצליה אלי לנדאו. לא מעט אורחים הגיעו במיוחד מארה"ב, ביניהם ג'ק אייזנר (מחבר „אור מוצל מאש") עם יפהפיה צמודה.

ייצוג נכבד מאוד של עולם היופי הנשי בלט במיוחד לעומת הכרס המדושנת של הגבר הישראלי, וכולם עטו אל הדוכנים המהודרים עמוסי המזון והמשקאות. שניים ואפילו שלושה דורות של יפהפיות, רובן חברותיה של אם הכלה, אשת־החברה מלכה רוזנשטיין, העוסקת לאחרונה בפיסול, שבלטה ביופיה בין צעירות ממנה. דור התמזג ברור. זיוה שמרת ויונה לחוביץ', ברוריה צוורן, חיה קצורין והדרה אבוטבול.

בין דור הבנים בלטו הילדים היפים של רות וד"ר עמי גלעדי: הבנים טל ואייל והבת מור, בנו רחב־הכתפיים של פאפושארו מ„אביה סונסטה" וליה, בתה המצודרת של רוחק'ה פורר.

הכלה דנה, סטודנטית למשפטים שנה שנייה (בהצטיינות), הולכת בדרכי אביה וסבה (בין השאר בעל בנק בימי המנדט הבריטי). החתן, אריק ניר, בוגר כלכלה, ממשיך בעסקי הפרדסים של הוריו. „כשהייתי בכיתה א' כבר הסתכלתי על אריק אבל אז הוא לא שם לב אלי. הייתי קטנה מדי בשבילו. הוא כבר היה בכיתה ח'", סיפרה הכלה, 23, בעלת עיניים ירוקות נהדרות.

„כשהיכרנו לפני שנה בחתונה של חברים משותפים עדיין לא ידעתי שזה אותו ילד שהתאהבתי בו בבית־הספר 'אהבת ציון'. רק אחרי זמן מה מצאתי את הקשר. הרעיון מאוד מצא חן בעיני..."

דנה רוזנטיין־ניר, עם אמא מלכה'לה ובעל טרי: כשהייתי בכיתה א' הסתכלתי על אריק מכיתה ח'

אילן גזית

ספורטאי בארץ הבלהות

קהל הצופים של אלי דור־כהן מוזמן ללוות את עליזה (ההיא מארץ הפלאות) למסע אחר, בארץ הבלהות. אין זאת ה„ויאדולורוזה" כי במיקרה זה ישנן רק חמש תחנות ממאורת העטלפים ועד היכל הקלפים. הטבע אינו קופא על שמריו. העכבר הופך עטלף. הגולם – פרפר. הענקים רוצים בעצם להיות דגים ואילו הפיטריות יוצאות במחול. כך רואים אלי דור כהן וריצ'ארד אורבך את את היקום, במופע „עליזה בארץ הבלהות" שמעלה תיאטרון זיג־זאג החל ממוצ"ש באמפיתיאטרון הדסים ובאוקטובר בפסטיבל עכו.

אילן גזית: בתוך היקום של אלי דור־כהן

בתחנה השלישית, היער הקסום, הזיקית עושה אהבה עם בן־זוגה ועליזה באה ומפריעה. כמובן, את הסצינה הזו לא מראים כי המופע מיועד לילדים. בכל אופן, את הזיק מגלם צעיר שרירי ותתיך העונה לשם אילן גזית, שהוא בעצם ספורטאי – מתעמל בנבחרת ישראל להתעמלות־מכשירים ומאמן נבחרת ישראל לנוער. לאחר שהסתובב בעולם כמתעמל ומאמן עשה אילן, 23, את ניסיונו הבימתי הראשון ב„הדבורה מאיה" עם דורין כספי. שם שיחק חרגול. ב„עליזה בארץ הבלהות" הוא עלה בדרגה וקיבל תפקיד של זיקית ממין זכר, וגם טווידל דאם בקטע הפינאלה. באחת ההצגות רצה אילן להשתעשע. הוא נכנס לבימה בתור זיק אבל עם זוג משקפי שמש ענקיים. מה הפלא שהגולם היושב על הפיטרייה (ריצ'ארד אורבך) בקע לפתע ממצבו הגולמי ופרץ בצחוק?

מנשה מולאים

תרנגול של מזל

מנשה מולאים, 34, בעל עסקי האופנה „יפית מודל" הוא סיפור הצלחה. יליד פרס שהגיע ארצה בעליית הנוער, גדל בקיבוץ, עבר את המסלול הרגיל של צה"ל וכשהשתחרר החליט, לאחר כמה חודשי עבודה כשכיר שלא לכך נועד. הוא פתח בית־אופנה קטן הנושא מאז את שמה של אשתו יפית. תחילה השתכנו במיקלט של בית ישן תמורת ניקיון חדר־המדרגות.

תוך 13 שנים הגיע מנשה לאימפריית אופנה בזעיר־אנפין. כיום הוא חולש על רשת של חנויות־מיפעל בתל־אביב, בת־ים, חולון וגבעתיים, מיפעל סריגה בנצרת ומתפרה

מנשה מולאים: רשת־החנויות צמחה ממתפרה במיקלט

גדולה בקריית־ארבע. לפני כשלוש שנים גם הלך ללמוד מינהל־עסקים. באחרונה חתם על הסכם יצוא גדול לארה"ב.

„בשנה הראשונה אשתי תפרה ואני הייתי הגזרן והגהצן וגם תופרת בשעת הצורך. כשהתפתחנו קצת, יצאנו מהמיקלט וגמרנו עם ניקיון חדר־המדרגות. שכרתי דירת שלושה חדרים. מאז, כל שנה, העברנו את העסק למקום גדול יותר", מספר מנשה הרואג כיום לצעירים חסרי־אמצעים כמו שהיה הוא בעבר.

זאת ועוד. הוא מנסה להציל עבריינים צעירים מהידרדרות. „כאשר נער עובר עבירה ראשונה השופט מוכן להעבירו למעון מיוחד במקום כלא, במטרה להרחיקו מהשפעה רעה. אני משתדל להעסיק אותם אצלי מאותה סיבה וכדי שילמדו מיקצוע. לפעמים אומרים לי 'מה איתך, אתה מכניס פושעים לעסק משגשג' להיפך, אצלי הם לומדים מישמעת עבודה. עד כה ניכוויתי רק פעם אחת. רק נער אחד נתפס בגניבה. רוב האחרים כבר התגייסו. אלה שהשתחררו חזרו אלי לעבודה".

אחר התחביבים של מולאים הוא ... תרנגולים. „בילדותי, בפרס, היה לנו תרנגול שמאוד אהבתי. כשפתחתי את „יפית מודל" ניזכרתי בו מתוך געגועים לילדות. החלטתי להנציח אותו בסמל של העסק שהוא מאז ועד היום – תרנגול. הרגשתי שאולי אותו תרנגול הוא הקמע שלי להצלחה.

בשנים האחרונות זה התפתח אצלי לאוסף של תרנגולים מזכוכית, מקרמיקה, ממקרמה. החברים יודעים את זה. כל מי שנוסע לחו"ל מביא לי איזשהו תרנגול קטן", מספר מנשה המעיד על עצמו שמלבד התרנגול, התחביב העיקרי שלו הוא חיי המשפחה – האשה ושני הילדים. „זו היא גם המטרה שלי בחיים. הכסף הוא רק אמצעי ואל עולם הזוהר אני לא נמשך. כל מה שאני רוצה זה להעניק לאחרים את מה שלי לא היה בילדות".

ז'אן־לוק גאבאר

כל העולם יוונים

ז'אן־לוק גאבאר, מנהל מכון־התרבות של שגרירות צרפת, ערך אתמול קבלת־פנים לכבוד שגרירה החדש של ארצו, אלאן פיירה. במהלך הערב סיפר גאבאר, שעסק בעבר במישחק ובבימוי תיאטרון, על תוכניותיו לריענון מכון־התרבות. „להיות מנהל של מוסד כזה זו עבודה רב־צדדית. כל שנה עוברים כאן אלפי תלמידים חדשים שמגיעים לקורסים. זה רק אחד הצדדים.

צד אחר הוא מכון־הקולנוע ואירגון תערוכות והצגות תיאטרון", סיפר גאבאר, שאחת מתוכניותיו היא תערוכת קולאז'ים בלתי נודעים של לאה גולדברג לעומת קולאז'ים של ז'אק פרבר. כוונתו להציג זה מול זה צד אחר של שני המשוררים.

רעייתו הנאה, דספינה, מסבירה את פירוש שמה העתיק: פעם היתה משמעותו „שליט עריץ". אחר־כך קיבל משמעות נוצרית של המדונה, גברת העולם. דספינה רחוקה מלהיות כזאת. שקטה, מצניעת לכת, ביתית. רק משהו במראה פניה מזכיר מאוונה רנסאנסית. השניים הכירו כאשר למדו יחד בסורבון, סיפרות מודרנית. הם נפגשו אומנם דרך פואמה צרפתית אבל עד מהרה גילה ז'אן־לוק שדספינה היא יוונייה, למרות ההיגוי הצרפתי האותנטי, ושבעצם היא יכולה לעזור לו בלימודי היוונית העתיקה. מאז לא נפרדו.

ב־1980 נסע הזוג הצעיר למרוקו בשליחות דיפלומטית, שנמשכה חמש שנים ואז קיבל את המינוי בישראל. בארץ הם מרגישים חופשיים יותר. „במרוקו הביטו בנו כאילו דרך זכוכית־מגדלת. בישראל האנשים פתוחים יותר. אפשר להתלבש כמו שרוצים בלי לגרום הלם למישהו," אומרת דספינה, המשמשת עזר כנגד בעלה באירגון אירועי המכון־הצרפתי ומרגישה בישראל קרובה מאוד ליוון, לא רק מבחינה גיאוגרפית.

„יהודים ויוונים יש בכל מקום בעולם. במרוקו פגשתי כל פעם יווני אחר. מנהלת מרכז־התרבות של שגרירות ארה"ב היתה יווניה. במועדון נשות הדיפלומטים היכרתי את אשתו של הקונסול ההולנדי שסיפרו עליה שהיא אתיופית. כאשר שוחחתי איתה הסתבר שגם היא ממוצא יווני.

אפילו מנכ"ל קוקה־קולה במרוקו היה יווני. בישראל זה עוד יותר חזק. נספח־התרבות הקודם של שגרירות איטליה, קיצירידיס, הוא יווני. אשתו של השגריר החדש היא יווניה ועוד הרשימה ארוכה. מעבר לזה יש כאן קהילה יהודית יוונית ענקית. כשהלכתי לראשונה לקנות תבלינים בשוק של רחוב לווינסקי שמעתי יוונית בוקעת מכמה וכמה חנויות. הירגשתי בבית. מאז אני משוחחת עם הסוחרים שם ביוונית וכולנו נהנים".

ז'אן־לוק ודספינה גאבאר עם בנם: היכרות באמצעות ספרות מודרנית ויוונית עתיקה

ז'אן־מארי רוש

התאומה של כרמיאל

ז'אן־מארי רוש עם ברוך ונגר: ברכה לתינוק שנולד, מי יתן ותהיה מלך או ראש העיר מץ

בשבוע שעבר נחתמה ברית ערים תאומות בין כרמיאל לבין העיר הצרפתית מץ. „מץ היא עיר עתיקה מאוד. כרמיאל צעירה מאוד. בין שתי ערים זה דווקא תנאי לזיווג טוב", אמר ז'אן־מארי רוש, העומד בראש המישלחת המוניציפאלית ממץ, במסיבת־קוקטייל שערך מלון „רמדה" תל־אביב לכבוד המאורע. „למרות הבדלי הגיל יש הרבה משותף בין שתי הערים. התחום המרכזי שקושר ביניהן הוא טכנולוגיה עתירת מדע".

ז'אן־מארי רוש הוא ראש עיריית מץ זה 15 שנים. הוא נשיא חבל לוריין ומכהן כסנטור של האיזור בפרלמנט של צרפת וגם כיו"ר של איגוד ראשי ערים בצרפת שבהן למעלה ממאה אלף תושבים. לכרמיאל אומנם רק רק עשרים אלף תושבים בינתיים, אך רוש, אוהד ישראל, מקווה שמיספרם יגיע לפחות לזה של מץ – כמאה ועשרים אלף (בלי הפרוורים).

„נסעתי למץ לפני חודשיים לראות עם מי אני משתדך, והזיווג מאוד נראה לי. מץ עיר יפהפיה. היא נבחרה לעיר השנייה בצרפת בהיקף הירק שלה, באיכות־החיים ובניקיון. יש לנו הרבה מה ללמוד מהם", סיפר ראש עיריית כרמיאל, ברוך ונגר, המכהן בתפקידו 19 שנה, כמעט מהיווסדה. „ראש עירית מץ הוא יוזם רעיון הטכנופול, המקביל אצלנו לפרוייקט חבל שנות האלפיים. זה עוד מכנה־משותף."

מה שלא דומה הוא ריבוי הסגנים. לראש עיריית מץ 14 סגנים, שרובם הגיעו איתו ארצה לחתימת הברית. יש לו גם 55 יועצים מוניציפאליים, שגם להם היתה נציגות מכובדת בקוקטייל. אומרים שזוהי הפעם הראשונה בתולדות ישראל שנציגות מוניציפאלית כל־כך גדולה (חמישים אנשים) הגיעה לכבודה של עיר בישראל. העיתון המקומי של מץ כבר כתב השבוע: „בין מץ לכרמיאל מתפתח סיפור אהבה רציני. הם אפילו לא היו צריכים לציין היכן שוכנת כרמיאל. שמה נישא במץ לא פחות מירושלים."

מץ, שוכנת כ־300 ק"מ מפאריז. בימי־הביניים היתה עיר חשובה. כאשר נולד תינוק בצרפת נהגו לברכו: „מי יתן ותהיה מלך צרפת או לפחות... ראש עיריית מץ". רוש גם ידוע בפרלמנט הצרפתי כמומחה למחשבים ולטכנולוגיה מתקדמת. יש לו 6 מחשבים בביתו ו־8 בעירייה. אחת התוכניות שלו היא לחילופי מידע של טכנולוגיה מתקדמת עם כרמיאל.

גם בחייו הפרטיים הוא מגשים את העיקרון שפער הגילים הוא חיובי ומפרה. לאחר פטירתה של אשתו הראשונה נשא לאשה את ברנאדט, בלונדית הצעירה ממנו בשנים רבות. היא מכהנת כיום כנשיאת הצלב־האדום באיזור לוריין. לפי המבטים העורגים ששלחו זה אל זו במסיבה, נראה שפער הגילים הוא רעיון לא רע. נקווה שגם כך לגבי ערים.

שרה ברוכין

עירוב של טכניון ואופנה

שרה ברוכין (למעלה), עם עוזיה גליל ואדית תאומים: עולם אקדמי־טכני בצד אופנתי נוצץ

בנוסף להיותה נציגת הברון דה־רוטשילד בישראל, מכהנת שרה ברוכין כחברת הקוראטוריון ועמית־כבוד של הטכניון. היא ערכה בגן ביתה שבסביון, קבלת־פנים לאנשי הטכניון במטרה להעלות את חשיבותו של המוסד בעיני הציבור.

„יותר משישים שנה חלפו עד שהטכניון הגיע למצבו הנוכחי. צריך לשמור עליו. מה יקרה, אם תופסק התמיכה בטכניון? עלול להיגרם נזק גדול שתיקונו עלול לקחת למעלה מעשר שנים", אמר עמוס חורב, בעבר נשיא הטכניון וכיום יו"ר אגודת דורשי הטכניון ומנכ"ל החברה־להשקעות של כל"ל. „אני נאלץ לחזור לסיפור של הביצה והתרנגולת ומה קדם למה. למרות שהתעשיינים מציינים היום מאה שנות תעשייה, לפני ששים שנה עדיין לא היתה תעשייה של ממש בארץ.

הטכניון והאוניברסיטה העברית קדמו לתעשייה לפחות בשני עשורים. התחקיתי אחר שתי מגמות־לימוד: הנדסה אווירונאוטית והנדסת־חשמל. בדקתי מה היתה השפעת הטכניון על התפתחות התעשייה בארץ והגעתי למסקנה שהיא רבה ומכרעת."

פרופסור בריאן סילבר, דקאן־הסטודנטים של הטכניון, העלה שני נושאים חשובים המעסיקים את כל האוניברסיטאות בארץ: פרוייקט פר"ח (שבו סטודנט המסייע לילד בעייתי – זוכה בניקוד אקדמי) ומחשבים. „הסטודנטים המעורבים בפר"ח כמה שעות בשבוע, מועילים לא רק לילדים אלא גם לעצמם ולחברה." בנושא המחשב אמר סילבר, שזהו כלי חיוני לסטודנט ושאין לקצץ בו בשום אופן. „אני מוכרח לחזור לדוגמה של צ'רצ'יל שביקש נשק מארה"ב ואמר: 'תנו לי את הנשק. אני כבר אדאג לחסל את הכלבים'."

ברוכין הזמינה באותה הזדמנות גם נציגים מתחומי־עיסוק אחרים, וביניהם מעולם האופנה: לולה בר, עודד פרוביזור וניצה שוחט. בעוד אנשי הטכניון, ביניהם עוזיה גליל, יו"ר הדירקטוריון, מדברים בחשיבותו של המוסד, התנהלה בשולחן אחר שיחה אחרת.

מעצב־האופנה עודד פרוביזור היה נרגש מאוד לגלות את... הבוחנת־הפסיכוטכנית שהורתה לו, כשסיים את כיתה ח', שעליו לעסוק בעיצוב, רצוי עיצוב־אופנה. 31 שנה חלפו. אף פעם לא נפגשו מאז. הבוחנת מיכל גורן, היא כיום רעייתו של מקס רייס, סמנכ"ל כימיקלים לישראל, העומד להתמנות בשבוע הבא לנשיא הטכניון.

עודד לא שמע או בעצתה ונסע ללמוד מלונאות בשווייץ. „טוב שפגשתי אותך עכשיו. זה שנים רבות שאני רוצה לומר לך כמה צדקת," אמר לה עודד.

„דע לך שאני לא שכחתי אותך. כל השנים עקבתי אחריך. כששמעתי שהלכת ללמוד מלונאות הצטערתי מאוד אבל ידעתי שיום אחד תיזכר במה שאמרתי לך ותלמד אופנה," ענתה לו מיכל.

רונית אלקבץ

מבט עמוק בעיניים

רונית אלקבץ: סיגנון לבוש בהשראת שנות השלושים

לפני חודשיים וחצי עברה לתל־אביב רונית אלקבץ (22), דוגמנית חיפנית, כדי ללמוד עיצוב אופנה במיכללה על־שם שנקר. מאחוריה שבע שנות דוגמנות־מסלול שבמהלכן החלה מעצבת בעצמה את מלתחתה. כשהחברות ראו את יצירותיה הזמינו גם לעצמן.

„בעבר יצרתי לעצמי סיגנון־לבוש בהשראת שנות השלושים. עכשיו אני מוסיפה עוד סיגנונות. אני רוגלת בקווים פשוטים ונקיים. אוהבת אווירה. לכל דבר בחיים צריך שיהיה אופי".

רונית, היא בת למשפחת הרבנים הנודעת אלקבץ. רוב הדודים שלה (עלו ממרוקו בראשית שנות השישים) הם רבנים. רונית עצמה מקרינה גם רוח. „למרות שכביכול אני חיה בעולם הזוהר. גם אומרים שיש לי מבט עצוב, אבל אני לא עצובה. אני רק ארם סגור שאוהב לחשוב הרבה ולחלום".

נאום רונית אלקבץ, יפה אמיתית, כמעט בלי איפור. עצמות לחיים גבוהות. מבט עמוק בעיניים. חיוך קטן שובה לב, מזכירה מאוד את שחקנית התיאטרון רחל לוי, שהתפרסמה בשנות השישים והלכה בעיקבות האהבה לאוסטרליה. גם דומה לכמה מהדוגמניות המבוקשות כיום בפאריז שהן בנות־תערובת צרפתית ומיזרח־אסיאנית.

רונית קשורה מאוד לארץ. היתה רוצה לשנות פה דברים. בימים אלה היא נכנסת חזק לתחום צילומי אופנה.

אלה ונועם שריף

הסימפוניה תנוגן בנוכחות המלכה

(מימין לשמאל): שוש אביגל, אחותה אלה לור, ונועם שריף: שידוך באמצעות התווים של דביוסי

במסיבה השנתית של התיאטרון־לילדים־ולנוער שנערכה בחצר תיאטרון נווה־צדק, שוב נראה המוסיקאי הנודע נועם שריף, לאחר היעדרות ארוכה. בחברתו היו שתי נשים. האחת, מנהלת התיאטרון שוש אביגל. השנייה – אחותה אלה, שהיא גם אשתו של שריף זה ארבע שנים. „כשהתמניתי לתפקידי עברתי על רשימת חברי העמותה למען התיאטרון־לילדים־ולנוער וגיליתי שם את גיסי נועם", סיפרה שוש.

אלה ונועם שריף שבו ארצה לפני שלושה שבועות לאחר שלוש שנים בגרמניה, שבמהלכן נפתחו בפני נועם שערי המוסיקה הבינלאומית. לפני כחודש העביר יחד עם גארי ברתיני קורס לניצוח במוצרטיאום של פסטיבל זלצבורג. „היה לי מיפגש מרגש עם המקום שבו למדתי לפני 30 שנה. חזרתי לאותו אולם והפעם כדי ללמד בו. פגשתי אפילו את אותה מזכירה שעבדה שם לפני 30 שנה. למרות גילה המופלג זיהתה אותי.

נסעתי גם לארה"ב בהזמנת ספריית־הקונגרס ושם קרה לי דבר עוד יותר מרגש: ראיתי את כתב־היד שלי שוכן כבוד מאחורי זכוכית במוזיאון כמו בטהובן," סיפר נועם שריף, 50, במסיבה לתיאטרון.

יצירתו הסימפונית החדשה נבחרה להיות מנוגנת באירוע החשוב של פתיחת האופרה החדשה של אמסטרדם בנוכחות המלכה ביאטריס. את היצירה תנגן התיזמורת־הסימפונית־הישראלית. היצירה תנוגן פעמיים באותו יום ותשודר בכל רשתות־השידור של אירופה. שלוש יצירות אחרות שלו יוצאות לשוק על גבי תקליטים בימים אלה ויצירה אחרת שכתב תושמע באירועי מאת שנה לבן־גוריון.

אלה לור־שריף, בלונדית נאה, היא מוסיקאית בזכות עצמה. „במשך שנה ראיתי את דמותה באקדמיה. אף פעם לא נפגשנו רישמית; והנה, יום בהיר אחד לאחר שהתגרשתי מאשתי השנייה, הפסיכולוגית דניאלה, ניגשה אלי ושאלה אותי אם יש בידי יצירה מסויימת של דביוסי. היא התנצלה ואמרה שאריה ורדי היפנת אותה אלי בתור האדם היחיד שיש לו אוסף של יצירות דביוסי. 'כן', עניתי 'זאני מעדיף לתת לך את התווים כבר הערב'. מאז התווים של דביוסי שייכים לשנינו", סיפר נועם המגדל יחד עם אלה את טל, בנה בן השבע מנישואים קודמים. בניו מרעייתו הראשונה, שהלכה לעולמה בדמי ימיה, כבר בוגרים. הבכור, ערן, 24, לומד פיסיקה, מתימטיקה ומחשבים באוניברסיטה, ומנגן בשעות הפנאי (גיטרה). דניאל בן ה־17 מנגן בכלי־הקשה וחולם על קאריירה של מוסיקאי.

האפרטהייד מתחיל בבית

ג'ויס, עוזרת חדשה של גברת דרום־אפריקנית לבנה ● תנאי ההעסקה: עשר שעות וחצי של עבודה מפרכת כל יום ● ארוחת־בוקר ב־7.30 בבוקר בדיוק, חליפות מצוחצחות ונקיות, נעליים ממורקות מדי יום. את ילדיה תוכל לראות אחת בשנה ● שכר: 100 ראנד, כ־60 ש"ח לחודש ● אפליה גזעית זועקת בסירטה של מירה המרמש, „משרתות וגבירות" ● מחר בטלוויזיה

מאת ורדה צ'צ'יק

ראיון קבלה־לעבודה עם ג'ויס, כושית צעירה, דרום־אפריקנית, אם לשניים. המראיינת: גברת לבנה. קטע מתוך סירטה של מירה המרמש־קפמן, בימאית היושבת בלונדון, „משרתות וגבירות" (Maids and Madams). הגברת מסבירה לג'ויס את דרישותיה: ארוחת־הבוקר חייבת להיות ערוכה על השולחן ב־7.30 בבוקר בדיוק. ג'ויס תצלצל בפעמון, ובני־הבית יירדו לארוחת־הבוקר. לידיעתה, האדון אוהב את החליפות שלו מצוחצחות ונקיות. למשעי. כך גם את הנעליים שלו. את חליפות התילבושת־האחידה של הילדים צריך לנקות היטב מדי יום. גם את הנעליים שלהם. עליה לדאוג ולהאכיל גם את החברים של הילדים.

הסרט, בן 54 דקות, הופק על־ידי ערוץ 4 של הבי.בי.סי. הוא יוקרן מחר בערב בטלוויזיה הישראלית, לאחר שהוקרן כבר בבריטניה ובפסטיבלים שונים לסירטי־טלוויזיה, וזכה במוניטין רבים ובפרסים בינלאומיים.

המשך הראיון: לג'ויס אסור בשום פנים ואופן להביא חברים לביקור. זה עולה כסף. עליה לעבוד עשר וחצי שעות ביום. תמורת 100 ראנד בחודש (כ־60 שקל). עליה להסתפק בשני גלילי נייר־טואלט בחודש. כן, גם על פרט זה מתעכבת הגברת בעת הראיון. את נשואה? היא שואלת את ג'ויס בעלת ארשת־הפנים הנבונה, החודרת, הנועצת בגברת הלבנה שתי עיניים שחורות־בוערות. לא, עונה ג'ויס. יש לך ילדים? כן, שניים. איפה הם גרים? בפורט־אליזבט. כמה פעמים בשנה את רוצה לראות אותם? פעם בשנה.

כן. פעם בשנה. אחד המסרים החשובים ביותר, שביקשה להעביר מירה המרמש, מקופל בתשובה הזאת של ג'ויס. אהבת הנשים, היצר האמהי שלהן, הם האנרגיה המניעה את גלגלי האפרטהייד. הנשים הכושיות מגדלות, מטפחות, לעתים מיניקות – את ילדי הלבנים, בעוד שילדיהן־שלהן גדלים בפורט־אליזבט או בסואטו, במחיצת הסבתות, ורואים את אמותיהם לעיתים רחוקות־רחוקות. ביום מן הימים יגדל ילד־השמנת הזה, הצח והלבן, ואולי יירה בילד השחור, של האומנת שלו.

מסר חשוב נוסף: האפרטהייד מתחיל בבית. מי שרוצה ללמוד עליו לא מתוך סירטי הטלוויזיה המתעדים את מהומות־הדמים בסואטו, ולא מתוך שידורי ויכוחים בפרלמנט הדרום־אפריקני או הבריטי, או מנאומיה של הגברת־ראש־הממשלה; מי שרוצה להבין מהו אפרטהייד בריכוזו ובתמציתו – שיצפה מחר בסרט „משרתות וגבירות". שיציץ באמצעותו בביתן המשרתות העלוב, שבפאתי החווילות המפוארות של ארוני הארץ, המיעוט הלבן של דרום־אפריקה. גג פח שמעל לראשן מוליך את כל הקור של החורף ואת כל החום של הקיץ, וחוץ מזה יש שם מקום לשרפרף, מיזרון על מיטה דלה. זה הכל. בחוץ, בחצר, יש מיגרשי־טניס פרטיים, לפעמים בריכת־שחייה, לפעמים עוד מיתקנים המרחיבים דעתו של אדם.

מירה, ילידת פולין, יתומת־שואה, שלמדה בבית־הספר לקולנוע בוורשה, פולין, חיה זמן־מה בארץ, ונמנתה עם צוות ההקמה של הטלוויזיה הישראלית. סירטה הראשון כאן היה „לאחר המלחמה", שתאר את נכי מילחמת ששת־הימים. כן יצרה או סרט על השואה, „מורדי הגיטאות", וסרט על נוער־פרוורים. שלושה סרטים בחצי שנה. התחקיר שערכה מטעם הבי.בי.סי לקראת צילומי „משרתות וגבירות", נערך במשך שלוש שנים. שלוש שנים של ראיונות עם גולים מדרום־אפריקה החיים בבריטניה, ועם אנשים, בעיקר נשים, בדרום־אפריקה עצמה.

„ניסיתי להיכנס לשם כמה פעמים, ונעניתי בשלילה", היא מספרת בעת שהותה בתל־אביב, בבית אחותה. „אבל לבסוף הצלחתי לחדור לשם, כתיירת, דרך קשרים שיש לי עם נשים. צילמתי כתיירת, לא כבימאית־סרטים". מירה, בעלת מודעות פמיניסטית ופוליטית, וקשרים עם נשים בכל העולם, מנסה למצוא את הקשר בין מעמד האשה לבין המציאות הפוליטית במקום שבו היא חיה. סרט קודם שביימה, שיצא מנקודת־הראות הזאת, היה סרט מרתק ויפהפה, שאף הוא הוקרן בארץ, על נשים־פועלות בהונגריה. בביקורה הנוכחי בארץ אספה חומר לסרט דוקומנטרי על יהודים וערבים, חרימים שיש לאלה על האחרים, ומה שמתרחש בין יהודים לערבים בחיי היום־יום.

המישטרה הדרום־אפריקנית עצרה פעם את צוות־ההסרטה של מירה, והם עשו בבית־המעצר שעות אחדות, למזלם. „זה היה לפני שנתיים", היא אומרת. „היום לא היינו מסוגלים להסתובב שם. מלבד זה היו לי בעיות נוספות. התארחתי בבית ידידה, כושית, בסואטו. בית בורגני, מישפחת אינטליגנטית. חברתי היתה אחוזת־פחד. 'אם יגלו אותנו יחד, תגידי שאני העוזרת שלך' אמרה לי. 'ותגידי שבאת לכאן לחפש עוזרת נוספת'".

עולם של עוזרות ומשרתות: יותר ממיליון נשים משוללות מיקצוע חכויות־אורח אלמנטאריות, החשופות הן למעצר בעבור שתות לא־חוקית בבת־לבנים, והן לפיטורין ברגע שהגברת לא תהיה מרוצה, וזה מגביר עוד יותר את הקשר הפרובלמטי שיש למשרתות הכושיות עם ילדי הלבנים. הסרט של המרמש מראה, במשך דקות ארוכות, סצינות קורעות־לב: המשרתת הכושית מחתלת ברוך את התינוק הלבן, מצקצקת לעומתו כלשונה ומגרגרת לאוזניו בגרונה, מאמצת אותו אל חיק אמהי חם שמשווע, בעצם, אל הילדים שהשאירה מאחוריה בסואטו. בתוך יום היא עלולה למצוא עצמה מבקשת עבודה באחת מהסוכנויות, הנראות כשוק־עבדים אפריקני לכל דבר. את הילד הלבן המתוק שחיתלה והאכילה, יהיה עליה לשכוח, ומיד.

קטע נוסף בסרט: המשרתת הכושית שוטפת את הריצפה במיטבח הענק של בית הלבנים. היא עושה זאת כשהיא כורעת על ברכיה, ומנגבת את הריצפה במו־ידיה. אפילו בלי מכשיר פרימיטיבי כמו מקל. ברקע נשמע קולה של אחת ה„ילדות". כך הלבנות קוראות לכושיות שלהן. ילדות. הילדות הללו לפעמים יכולות להיות, מבחינת גילן, האמהות של הלבנות. „הגברת לא מרשה לי להשתמש במכונת־הכביסה שלה. היא חושבת שאני מדי טפשה בשביל זה".

בסצינה אחרת, לעומת זאת, אנו רואים את ג'ויס, שכבר היכרנו מראיון הקבלה לעבודה, כשהיא נוהגת במכונית. וכשהיא מנסה להתקבל לקורס־לימודים. מתימטיקה, מדעים, היא מבקשת. היא רוצה להתקדם. גם נהיגה למדה, ביום החופשי היתיר שהגברות מתירות, כי אמרה לעצמה: אם היא מסוגלת ללמוד לנהוג, אין שום סיבה שאני לא אלמד.

כדי לאזן את התמונה, מראה מירה המרמש גם נשים לבנות, שבאמת ובתמים מנסות לעשות משהו כדי לחלץ את המשרתות הללו מהמילכוד. הן הקימו עבורן „מרכזי תמיכה". ביום החופשי מגיעות הנשים השחורות למרכזים, ומעבירות את הזמן בקורסים שונים: תפירה, בישול. אבל זה, כמובן, לא עוזר לפתור את הבעייה. אולי מחריף אותה. הן לומדות להיות משרתות עוד יותר משוכללות. קורסים אחרים שמעבירים להן – עוזרים יותר, וזאת – במיסגרת התארגנות־עצמית שלהן. קורסים להגברת המודעות האזרחית, שידעו מה מגיע להן, וכיצד לעמוד על זכויותיהן.

אבל האפרטהייד עמוק, חוצה את הנשמה, גם את נשמותיהם של הלבנים היפים. נטלי וייט, סופרת, הושפעה ממחזהו של ז'אן ז'נה, „המשרתות", שבו המשרתות מתחפשות בבגדי הגברת ומתליפות עמן תפקידים. בעולם האשלייה, כמובן. גם במחזה של וייט השחורות לובשות בגדי גברת, ומשחקות אותה. „הייתי סקרנית לדעת מה היא חושבת עלי, ושמתי בפיה מלים שיבטאו זאת," אמרה וייט להמרמש.

לסלי נוט, אחת השתקניות שבהצגה מספרת, שביקשה מהעוזרת שלה שתביא את הילדים לביתה, שיגדלו עם ילדיה הלבנים. את יחסן של הכושיות אל הגברות הליבראליות, מבטאה בסרט ברנאדט מוסאלת, מנהיגה כושית: „ככל שאתן ליבראליות יותר, כך אתן מהוות איום רב יותר כלפי המשרתות שלכן". לא רק האפרטהייד מתחיל בבית. גם הפתר.

מירה המרמש: אפליית הנשים כפולה: הן כנשים, הן כשחורות

טורבו־גל
המיקרוגל הראשון בעולם המבשל, אופה ומשחים
בו זמנית!!!

חינם!
יעוץ אישי והדרכה
בכל עת במרכזי ההדרכה
של BROTHER.
ספר מתכונים מהודר
הכולל תרגום
עברי

טורבו־גל BROTHER – זו המהפכה האמיתית במטבח...
המיקרוגל המתקדם והמשוכלל ביותר בעולם!

טורבו־גל – שלושה תנורים באחד:
1. תנור משולב מיקרוגל + טורבו.
2. תנור מיקרוגל.
3. תנור טורבו.

טורבו־גל – עד 80% חסכון בזמן הפשרה, בישול ואפיה.
טורבו־גל – מהקפאה ישירות לבישול או אפיה.
טורבו־גל – הראשון מסוגו המאפשר שימוש בכלי מתכת.
טורבו־גל – שומר על טעמו, איכותו, ערכו התזונתי ופריכותו של המזון.
טורבו־גל – לאפיה ובישול של כל סוגי המאכלים.
טורבו־גל – בעל משטח מסתובב לבישול, השחמה ואפיה אחידים.
טורבו־גל – בעל רשת הגבהה לבישול בשתי קומות.
טורבו־גל – קל ונוח להפעלה – הכל בלחיצת כפתור.
טורבו־גל – תא מנירוסטה – קל ונוח לניקוי.

שרות מעולה ע"י צוות מקצועי

brother

עלה על הגל־עם brother טורבו־גל

ישראכרט יאללה מה.
מבצע מיוחד למחזיקי ישראכרט
395 ש"ח בתשלום ראשון
6×367 + ללא ריבית כולל מע"מ
תוצרת בלדו יפן

נציגים בלעדיים: אמפיסל ישראל בע"מ, אפעל בקרית אריה, פ"ת, 03-9225921.
תל־אביב: אלנבי 98, טל' 03-612994. **ירושלים:** המלך ג'ורג' 6, טל' 02-249773. **חיפה:** הבנקים 16, טל' 04-638629. **באר־שבע:** פסג' אופקו, רח' ההסתדרות, 057-36633.
ניתן להשיג גם בחנויות מוצרי החשמל המובחרות.

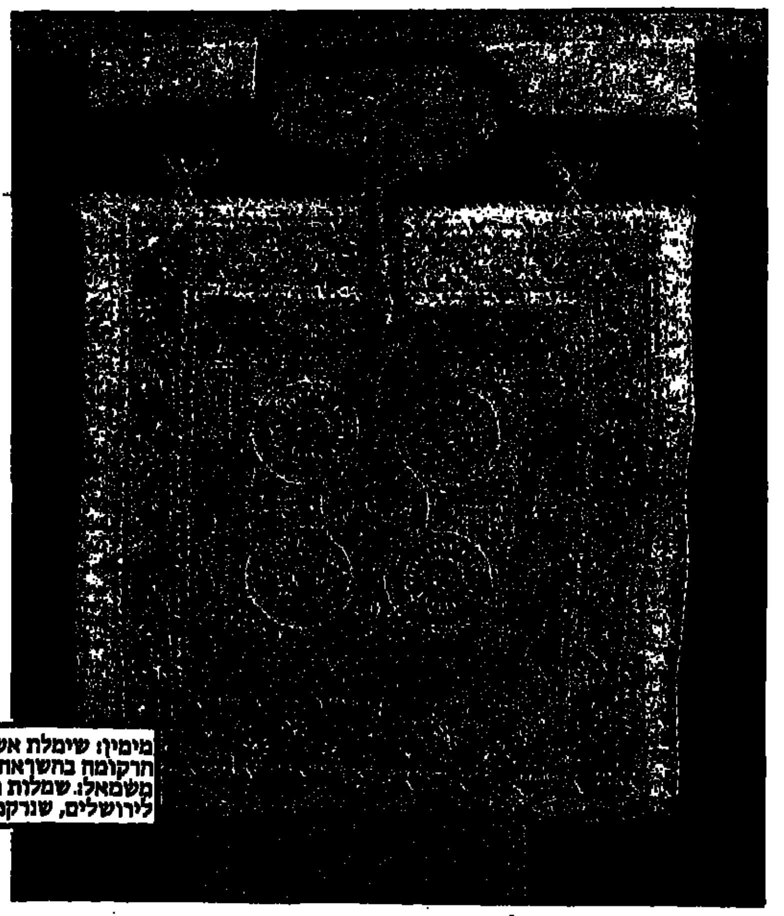

מימין: שימלת אשה מאיזור ירושלים, הרקומה בהשראת סיגנון בית־לחם. משמאל: שמלות מהכפרים שמסביב לירושלים, שנרקמו בסיגנון בית־לחם

פיני לייטרסדורף לא תהיה שם, בפתיחת תערוכת „אופנת הלבוש של נשות בית לחם," במוזיאון ישראל. אבל בעיני מוקירי יצירתה – התערוכה הנפתחת בסוף ספטמבר, ב־30 למותה – תיתפש כמשהו שהגורל אירגן במיוחד לכבודה.

ריקמת בית־לחם היא אולי הסממן הלייטרסדורפי האחרון השורד גם בעיצובים החדשים של בגדי „משכית". הסממן המוסיף להיות מיוצג ביצירותיהן של ממשיכות הדרך של פיני ב„משכית": מרי טרז כוגן, גרציאלה פונטנה, ובאוסף קיץ 1986 גם בדגמי ריקי בן־ארי.

●●●

ריקמת בית־לחם היתה, בצד ריקמת נצרת וריקמת עזה, אחד ממקורות ההשראה של מעצבת האופנה הישראלית־מקורית. ממרכיבי כור ההיתוך התרבותי־אופנתי שיצרה. כור־היתוך או דו־שיח שהקדים את הדו־שיח הישראלי־ערבי, בתחומי תרבות אחרים כמו התיאטרון והקלנוע.

מורשת בית־לחם

תערוכה על „אופנת הלבוש של נשות בית־לחם" תיפתח ב־30 בספטמבר במוזיאון ישראל ● ריקמת בית־לחם אופיינה במקורה בשימוש בפתילי כסף מוזהב שיובאו מגרמניה ומצרפת. בתחילת שנות ה־40 הוחלפו ריקמות־הפאר הזהובות בחוטי־ריקמה צבעוניים, בעיקר אדומים ● פיני לייטרסדורף ז"ל, שיישמה את הריקמה הבית־לחמית ביצירותיה – לא תהיה שם. רוחה והשראתה – יהיו

מאת נורית בת־יער

לנסיונה של לייטרסדורף ליצור אופנה ישראלית, השואבת את השראתה מנופה האנושי המגוון, ומחומריה וגווניה של הארץ היו, איפוא, השלכות מרחיקות־לכת שחרגו מהישג היצירתי־אופנתי־לאומי.

סיגנונה היה עשיר מאין כמוהו בניואנסים. הדגמים המעוטרים בריקמת בית־לחם נראו מרוחקים מתשימלה עם לבבית ריבועי אס־הפנינה, כמיזרח ממערב. הגלימה עם האפליקציות של מוטיבים שנלקחו מציור של יוחנן סימון – היתה היפוכו הגמור של מעיל המידבר. פיני אף עודדת והעריצה ניואנסים גם בעבודת תלמידיה. נילי טוויג שהוגדרה על־ידה כבעלת הכישרון היצירתי ביותר מבין בוגרי בית־האולפנה שלה – היא בעלת

אש היצירה שבערה בה. איפשרו לה לפתח סיגנון יחודי ברמה בינלאומית ולחלץ עצמה מההרמטיות הלא־תמיד אינטליגנטית, שאיפיינה את ה אופנה האירופית בשנות ה־50' וה־60'. לעקוף ולהתעלות מעל ההתבטלות בפני פאריז. אפילו להיות אור לגויים כשהקדימה את איב סאן־לורן בעיצוב הרפליקוט המרוקני עם סרט הגימור.

●●●

תערוכת בית־לחם במוזיאון ישראל מבוססת על מחקרה של זיוה עמיר ז"ל שהקדישה שנים רבות לאיתור ותיעוד תרבותם החומרית של ערביי הארץ. כתוצאת מסירובו של ראש עיריית בית־לחם אליאס פרג' לשתף פעולה עם אוצרת התערוכה, נעם ברעם – לא תכלול התערוכה שמלות עכשיוויות, ותתמקד באוסף המוזיאון המשקף השתלשלות הריקמה מאמצע המאה ה־19 עד אמצע המאה ה־20.

ריקמת בית־לחם אופיינה במקורה בשימוש בפתילי־כסף מוזהב שיובאו מ..גרמניה ומצרפת. בתחילת שנות ה־40 הוחלפו ריקמות־הפאר הזהובות בחוטי־ריקמה צבעוניים, בעיקר ארו[illegible] והנחושת המוזהבים נשמרים לקהל המיתאר בלבד. סיגנון הריקמה מיוחס למורשת הביזאנטית. ויש המייחסים אותו לתרבות העותומנית. בלבביות הרקומות נמצאו מוטיבים שהושאלו מפסיפס קיר מהמאה ה־8 שבכנסיית המולד, ואחרים זהים לאלה המקשטים חפצי־חן מצדף, קש, וחרס, שזכו לערנות במחצית הראשונה של המאה ה־19 ובתחילת המאה ה־20.

מיקום הלבבית הרקומה על־חזה האשה ומרכזיותה בעיטור, העניקו לה משמעות קמיעית ואסתטית. מאותר יותר שידר עושר הריקמה את מעמדה החברתי של הלובשת. השמלות תפורות מכותנה או בותנה עם משי שנארגה בידי בעירה מג'דל. חלקן עשויות ממשי מסוריה ולבנון.

היישומים ה„משכית"יים של ריקמת בית־לחם, הן בגלימות יוקרתיות עשירות, והן בשמלות חולצות־כותנה יומיומיות, מהווים פן נוסף ושונה של מלאכת המחשבת המבוצעת בעיקר על־ידי ערביות־נוצריות. מהווים עדות לתשיבותה ולהשפעתה של ריקמת בית־לחם מחוץ לגבולות בית־לחם והכפרים המקיפים את ירושלים. הכללתם בתערוכה היתה מעשירה ומשלימה אותה.

למעלה: שימלת אשת מבית־לחם, עם לסוטה, כובע, עיטור־סנטר וצעיף. לבוש אופייני לתחילת המאה. משמאל: שימלה בדואית עם ריקמת בית־לחם („משכית")

סיגנון אישי מובהק, השונה לחלוטין מהקו הישראלי־מקומי של פיני.

מחוייבותה לחומרים מקומיים, לאומנויות הפולקלור היפהפיות של ערביות בית־לחם, לקיבוץ הגלויות התרבותי – לא זו בלבד שלא הפכו את לייטרסדורף לקרבן אלא אף ליבו את

אוריאל ויהודית לין, זוג יפה בפוליטיקה הישראלית • הוא – יליד ירושלים, הוריו התגרשו כשהיה בן 6. התגלגל במוסדות־חינוך שונים. היא – בת למישפחת אינטלקטואל ירושלמי, גדלה בבית־ועד לחכמים • בפוליטיקה הוא נחשב תחרותי ועקשן, לא נסוג ממאבקים. היא, בוגרת אוניברסיטה (אמנות וספרות) וגרפיקאית – מחזקת את הצד החברתי: בישול, אירוח • תחביב משפחתי – רכיבה על אופנים. עוד נושא לתחרות

מאת ג'ודי ניר מוזס   צילם: יוסי רוט

יהודית ואוריאל לין: יופי של פוליטיקה

יהודית, אוריאל ומיכל לין: אמא מוכנה לתת לאבא את המקום הראשון. הבת – לא

כששלמה להט רץ לראשות עיריית תל־אביב, היו שהרימו גבה ושאלו, שלמה מי? היום לאור הפופולאריות הרבה שצבר צ'יץ, קשה לדמיין את תל־אביב בלעדיו. מי שיכול, בלי בעיות, לראות את תל־אביב ללא צ'יץ, הוא חבר הכנסת אוריאל לין. לין, לשעבר מנהל רשות ההשקעות בצפון אמריקה והממונה על הכנסות המדינה, הוא בעל קסם אישי רב. זה שבע־עשרה שנה שהוא נשוי לאחת הנשים היפות ביותר בפוליטיקה הישראלית, יהודית. גרפיקאית במיקצועה, שעבדה שמונה שנים במישרד הפירסום „דחף". ביא לא תהסס להטיל את כל כובד מישקלה למען בעלה. למרות שלין הצעירה משתדלת שאור הזרקורים יאיר את בעלה בלבד, אי־אפשר להתעלם מהמעורבות החברתית הגדולה שלה. לין, 50, יפה־התואר יתמודד בסיבוב הבא על ראשות העיר נגד צ'יץ, שהוא ידידו האישי, רק אם להט לא ירוץ בראשות רשימת הליכוד המקומית, מה שנראה היום סביר ביותר.

אוריאל לין, שלא כצ'יץ בשעתו, אינו שם אנונימי בפוליטיקה הישראלית. עורך־דין במיקצועו, סיים בהצטיינות (ביחד עם הפרופסורים אהרון ברק ויורם דינשטיין) את לימודי המשפטים, הן בירושלים והן בברקלי, ארה"ב. לאחרונה העדיף את הכנסת על הצעה בשוק הפרטי: יו"ר מועצת המנהלים של חברת „הפטרוכימים", במשכורת של 10.000 דולר נטו בחודש.

כבר ב־1979 כתב לין תוכנית לפישוט מערכת המסים בישראל, במיסגרת תוכנית כוללת להורדת מיסים על מוצרי צריכה. לין, אז הממונה על הכנסות המדינה, נמנה בין הסבורים שמכונית, מכונת־כביסה או טלוויזיה או מקרר, אינם מוצרי־מותרות המחייבים מס גבוה, כזה הנהוג בארץ. יורם ארידור, שהיה אז שר האוצר, השתמש בחלק מהתוכנית לפני הבחירות של 1981, באופן שכונה אז „להיטיב עם העם".

קומה תשיעית בבית משותף מהודר, רמת־אביב ג'. אווירה חמה, שטיחים פרסיים. השיחה שלי עם לין, מתחילה בפינת העבודה שלו. שולחן עץ כבד ומרשים, ספרי חוק רבים, ותמונות עתיקות של הוריו מלפני נישואיהם. אביו של לין היה גבר יפה־התואר בצורה מדהימה, מזכיר במשהוא את קלרק גייבל.

בתשע בבוקר, מגישה יהודית לין מוס־אפרסקים מעולה, מעשה־ידיה. יותר מאוחר היא תגיש פשטידת פטריות ואבטיח. שיער שחור הצונח בחופשיות על הכתפיים, עור־פנים בגוון חרסינה, שיניים מושלמות, מעוררות קינאה, „שתי סתימות בלבד," היא מודה בתשובה לסקרנותנו. יהודית מבקשת שנתמקד באוריאל. היא נשארת בצד. מי שלא מוכנה להישאר בצד היא מיכל, 7, בתם המקסימה של בני הזוג. מיכל מרבה להתרפק על אביה, אוהבת את המצלמה, אפילו מחליפה למעננו בגדים. יש לה גומות־חן מתוקות וגומת־חן בסנטר כמו לאמא.

•••

יהודית, לשעבר רוזנקרנץ, היא בת לאינטלקטואל ירושלמי, דתי, ממוצא גרמני. פילוסוף והיסטוריון, לשעבר מרצה באוניברסיטת ירושלים, היום חוקר במוסד „יד ושם". אמה של יהודית, מהנדסת בעיריית ירושלים, ילידת בולגריה, אשה מעשית, חמה, הידועה בין חבריה של יהודית בבישולים המעולים מעשה־ידיה. לין גדלה בבית שהיה בית־ועד לאנשי רוח ופילוסופיה, שלא פסקו בו הוויכוחים והשיחות על נושאי דת ומדינה. היא עצמה סיימה תואר ראשון בתולדות האומנות ובספרות עברית.

יהודית ואוריאל לין הכירו כשיהודית היתה חיילת צעירה בתל־אביב. אוריאל, מבוגר ממנה, מקרין רצינות מול שימחת החיים והעליצות של אשתו. יהודית: „אוריאל היה האיש הכי חכם שפגשתי. בפעם הראשונה שבאתי לדירת הרווקים שלו, חשבתי שאני מגיעה לדירת עורך־דין אפורה. מצאתי שם אוסף תקליטים ענק של מוסיקת קאנטרי, וגיליתי שהאיש חולה על מוסיקת קאנטרי, ועל ספורט."

אוריאל לין, חבר־כנסת רק קדנציה אחת, מכהן כיו"ר ועדת הבטיחות בדרכים, הוא איש תחרותי מאוד. לוחם על עקרונותיו. במיסגרת המאבק הבלתי פוסק שלו לפני הפגרה, למען נושא שהיה חשוב לו, ספג לין עונש ממועצת המישמעת של המיפלגה. אשמתו היתה שהצליח להעביר בכנסת חוק להקצאת 20 אחוז מההכנסות מהיטל הרכב, לשיפור תשתית הכבישים. הנהלת הקואליציה התנגדה להצעה. עונשו של החבר לין היה איסור להשתתף, במשך חודש ימים, בוועדת הכלכלה שבה הוא חבר.

היום הוא מנסה להעביר חוק על הגירת חגורות־בטיחות בתוך העיר. שר התחבורה חיים קורפו מתנגד. אך בינתיים הוא מסרב, לדברי לין, לבוא לוועדת הבטיחות ולנמק מדוע. לין מעלה מציג כמה שיטות להגברת אכיפת החוק על נהגים עבריינים. בין השאר הוא מציע לשחרר לחלוטין שוטרים העוסקים ברשימת דו"חות־חניה, להכוונת תנועה ולאכיפת החוק. את כתיבת דו"חות התנועה יכולים לעשות פקידי עירייה.

אוריאל לין נולד בעיר העתיקה בירושלים. סבו הקים את ישיבת בדפורת יוסף. אוריאל נקרא אז אסולין. הוריו התגרשו כשהיה בן 6. כתוצאה מכך עברה עליו ילדותו במוסדות שונים. אמו התגייסה לצבא הבריטי ושירתה במצרים. אוריאל ואחיו, איש־עסקים המתגורר בשבדיה, למדו בילדותם במוסד לילדי חיילים בבני־ברק. אחר־כך עברו לכפר הנוער שפיה. את התיכון העבירו בבית־הספר הימי בחיפה. „בניגוד למה שאנשים סבורים, אני לא הרגשתי חוסר נוחיות בגלל העובדה שגדלתי במוסדות. ילד לא מקבל את החיים במוסדות בצורה כל־כך קשה, כפי שזה בא לידי ביטוי בסרטים. ישנם מצבים רבים שהילדים מקבלים בצורה ריאליסטית יותר מהמבוגרים."

לין נכנס לזירה הפוליטית ב־1974. „לאחר מילחמת יום־כיפור, הייתי מנכ"ל חברה תעשייתית גדולה. אחרי המילחמה הרגשתי פתאום צורך להשפיע על דמותה של המדינה. השקפת העולם שלי התאימה לחטיבה הליברלית בכנסת, שבאותה תקופה עמד בראשה אלימלך רימלט. הצטרפתי לליברלים ומאז לא מצאתי, למרות הבעיות, מיסגרת טובה יותר. אני מאוד בעד ליכוד הליכוד. בגוש גדול וחזק יש יותר סיכוי להשפיע, מאשר בגוש כמו המרכז הליברלי של צ'יץ. לא נכנסתי לעולם המדיני כדי להתעסק בפוליטיקה לשמה, אלא כדי לקבל תפקידי ביצוע."

התפקיד הביצועי האחרון שאליו נשא לין עיניו, היה זה של מבקר המדינה. ההתמודדות על התפקיד היתה מלווה הרבה מתח והתנגשויות פנימיות בתוך הליברלים. לין התמודד ללא תמיכה של גוש כלשהו, והובס על־ידי יצחק טוניק, שנהנה מתמיכת הסיעה הליברלית."

לין אינו מסכים עם הקביעה שהפוליטיקה היא מיסגרת מלאת תככים, ושהיושר בה הוא בעירבון מוגבל. „ההנחה שהפוליטיקה מזוהמת יותר ממיסגרות אחרות אינה נכונה. מובן שהייתי רוצה שרמת הפוליטיקאים בארץ תהיה גבוהה יותר. אני יודע שהאדם ברחוב מתייחס לפוליטיקה כאל משהוא בזוי, עולם של תככים ושינאה אישית, אבל לא מגיע לפוליטיקה שיתייחסו אליה בשלילה מוחלטת."

•••

באוטוביוגרפיה של לין מוציאים, שהיה אלוף בד־שמן בפינג־פונג שולחן. עד היום חשוב לו לנצח בפינג־פונג. לין אדם תחרותי, שאפילו כשהוא מתחרה עם בתו בבריכת האוניברסיטה, הוא מתקשה לתת לה לנצח. בבעלות המשפחה שלושה זוגות אופניים, וזהו הספורט העיקרי שהם עוסקים בו. מידי שבת אפשר לראות אותם רוכבים לאורך פארק הירקון וסביבותיו.

בני הזוג לין הם מהזוגות המבוקשים ביותר באירועים חברותיים. יהודית טוענת שתמיד לפני שהם יוצאים, משביע אותה אוריאל שהולכים רק לחצי שעה. היא אוהבת אנשים וחברה, וקל לה ליצור קשר עם בני־אדם. לין יכולה לארח 50 איש, והיא תכין הכל לבד. היא אוהבת להכין פשטידות בולגריות, סירי טשולנט, או מרק ענק. גם המנות האחרונות שלה מפורסמות במקוריות שלהן ובטעמן.

יהודית לין לא חיה באשליות. היא מודעת לעובדה שהיא מהווה מעין קישוט לאירועים, כאשתו של. „אני הרי יודעת ששום דבר אינו לנצח. שהיום אורי ח"כ, ואנשים מייחסים לכך סטאטוס, ושמחר הוא יוכל להיות אדם פרטי, וכמות ההזמנות תרד לשליש. לי זה לא משנה, אצלי המיסגרת המישפחתית והחברות הוותיקות הם נכסי צאן ברזל. הדברים החשובים באמת."

חדש בתל־אביב
TAKE AWAY
ביליבו
אוכל בלתי רגיל ✱ לקחת הביתה
אנו מתמחים בביצוע
קייטרינג לאירועים קטנים
מ־10 אנשים ומעלה
אבן גבירול 152, ת"א, טל. 03-459598

טיפות של שוקולד

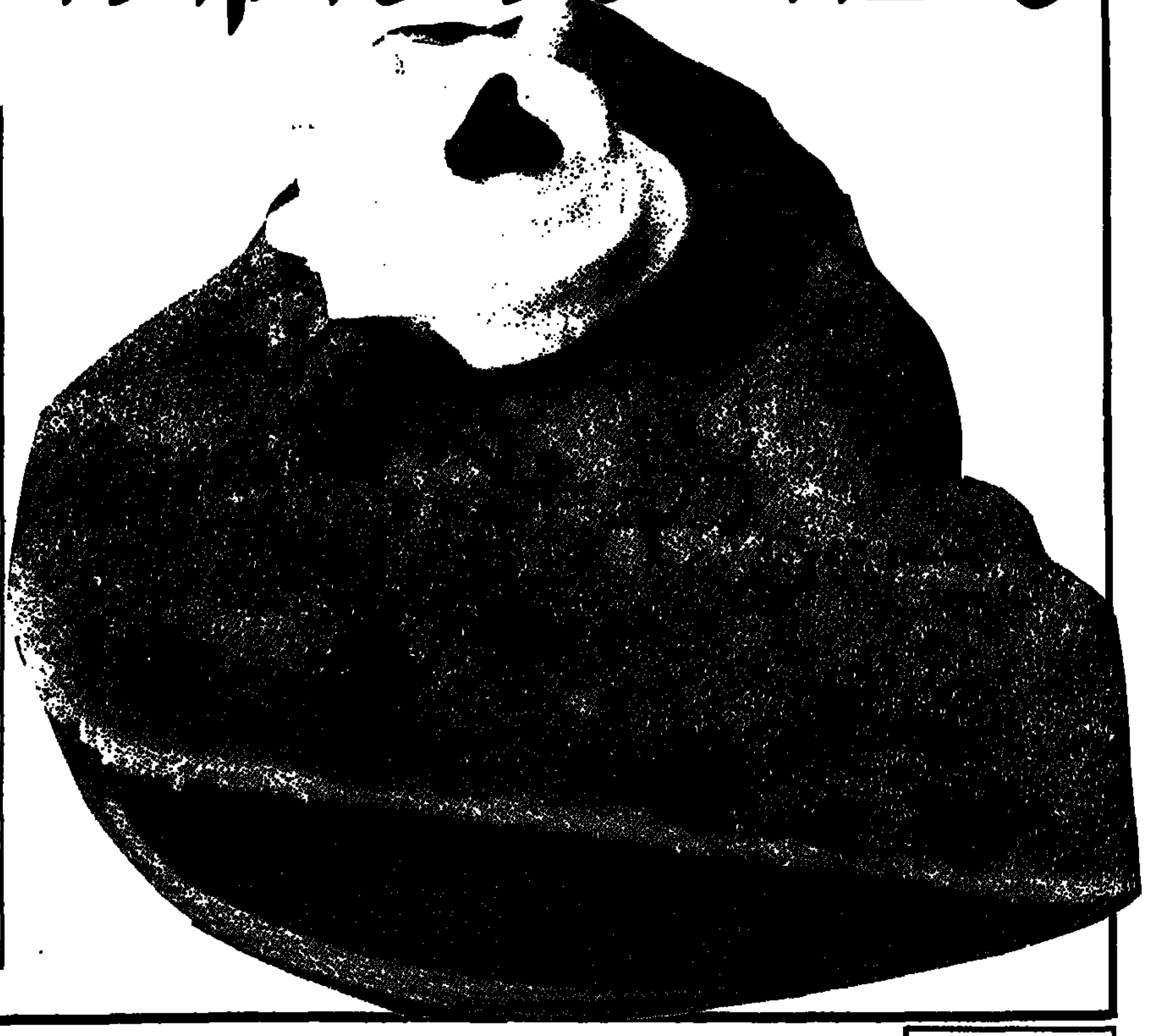

חומיות ללא אפייה

המצרכים: 300 גרם פתיתי שוקולד; קופסה חלב משומר (כ-400 גרם); 250 גרם ופלים בטעם שוקולד; 150 גרם אגוזים קצוצים.

ממיסים את פתיתי השוקולד מעל אדים. מוסיפים את החלב המשומר, ומערבבים לתערובת חלקה.

שמים את הוופלים במעבד מזון, ומרסקים לפירורים עדינים. בוחשים את הפירורים לתוך תערובת השוקולד, יחד עם חצי מכמות האגוזים.

מרפדים תבנית מרובעת של 20 ס"מ בנייר אלומיניום, ומעבירים לתוכה את התערובת. מיישרים את פני התערובת, וזורים עליה את האגוזים. מהדקים קלות, ומניחים לתערובת להתקשות בטמפרטורת החדר, או במקרר.

חותכים לריבועים של 5 ס"מ.

(16 חומיות)

פאי פתיתי שוקולד

המצרכים: 2 ביצים; ½ כוס קמח; ½ כוס סוכר; ½ כוס סוכר חום מהודק; 250 גרם חמאה או מרגרינה מומסת, בטמפרטורת החדר; 150 גרם פתיתי שוקולד; כוס אגוזים קצוצים; תחתית פאי בלתי אפויה מבצק פריך (כל מתכון יתאים) שקוטרה 22 ס"מ; קצפת או גלידה.

מחממים את התנור לחום של 170 מעלות צלסיוס.
בקערה גדולה מקציפים היטב את הביצים.
מוסיפים קמח, סוכר לבן וסוכר חום, ומערבבים היטב.

טורפים פנימה את החמאה המומסת, ומוסיפים את פתיתי השוקולד ואת האגוזים. יוצקים את התערובת לתוך קליפת הבצק, ואופים במשך כשעה.

מגישים פושר, עם קצפת או עם גלידה. אפשר להכפיל את הכמויות, להכין שתי עוגות פאי ביחד, ולהקפיא אחת לשימוש מאוחר יותר.

■ דנית סלומון

כדורי אבוקדו בשומשום

המצרכים: אבוקדו גדול בשל; כוס גבינה צהובה מגוררת דק; 4 כפות חמאה מומסת; 2 שיני שום מעוכות; מלח ופלפל לבן; 100 גרם שומשום; מגש קטן עטוף בנייר אלומיניום; רצועות עלי חסה.

במחבת יבשה קולים את השומשום עד לגוון זהוב ומצננים. מסירים את קליפת האבוקדו ומועכים את בשרו. מוסיפים חמאה, גבינה מגוררת, שום ותבלינים. מערבבים היטב, ומכניסים לתא ההקפאה ל-15 דקות. צרים כדורים קטנים, מגלגלים בשומשום ומניחים על המגש המצופה. מפזרים בין הכדורים רצועות עלי חסה.

מרק אבוקדו חלבי

המצרכים: 2 אבוקדו גדולים בשלים [illegible]
מרק פרווה; מלח ופלפל לבן; 2 כוסות יוגורט [illegible]
בקערה בינונית שמים אבקת מרק, יוצקים מים רותחים ומערבבים עד [illegible]
קולפים את האבוקדו, חותכים לקוביות [illegible]
מעט מן המרק ויוצקים הכל לסיר [illegible]
לנקודת רתיחה. מחלקים לקערות [illegible]

סלט אבוקדו ואפרסקים

המצרכים: 2 אבוקדו גדולים; 2 כפות מיץ לימון; קופסה לבבות ארטישוק; קופסא פטריות חתוכות; 3-4 אפרסקים צהובים; ½ כוס אגוזי פקן, קצוצים גס; מלח ופלפל; ½ כוס שמיר קצוץ; 2-3 שיני שום מעוכות; 4 כפות שמן; 2 כפות חומץ; קורט סוכר או ממתיק מלאכותי; עלי חסה גדולים; רצועות גמבה לעיטור.

מרפדים קערה גדולה בעלי חסה ומניחים בצד. קולפים את האבוקדו, חותכים לפלחים דקים ושמים בקערה. יוצקים מיץ לימון. מסננים את הארטישוק וחותכים כל לב לארבע. מוסיפים לקערה. מוסיפים פטריות, פלחי אפרסקים ואגוזים. מערבבים בעזרת שני מזלגות.

בקערה נפרדת מכינים תערובת משמן, חומץ, שום, מלח, פלפל ושמיר. יוצקים לקערת האבוקדו, מערבבים שנית ומעבירים את התערובת לקערה המרופדת בעלי חסה. מקשטים ברצועות גמבה אדומה ומצננים במקרר עד להגשה.

סירות אבוקדו עמק הירדן

המצרכים: 2 אבוקדו [illegible]
[illegible]

העתון של המדינה

מה זה אומר?

468,036

תפוצת "ידיעות אחרונות" בערבי שבתות

בקורת תפוצה לרבע הראשון של 1986 שנערכה במקביל ע"י משרדי רואי החשבון „סומך חייקין" ו„דנגור את פריץ" מראה כי תפוצת „ידיעות אחרונות" (נטו – לאחר ניכוי החזרות) בסוף אותה תקופה, הגיעה בערבי שבתות ל־468,036 גליונות – גידול של 11.2% לעומת אשתקד.

זה אומר:

ידיעות אחרונות העתון של המדינה

דלית ניר מגישה:

הוא פחות משמין ממה שחושבים, ויותר בריא ממה שמאמינים, האבוקדו. ב־60 גרם אבוקדו (חצי אבוקדו בינוני) יש 100 קאלוריות, כך גם בכוס אחת של משקה תוסס עם סוכר. מאבוקדו אפשר להכין כמעט הכל, וממה שנשאר אפשר להכין מסיכת פנים טבעית ונהדרת.

מימרח אבוקדו ודג

המצרכים: אבוקדו בינוני בשל; כף מיץ לימון טבעי; 100 גרם דג מקרוסקה מעושן; 100 גרם גבינה לבנה רכה; 2 בצלים לבנים, קצוצים דק; מלח ופלפל; קופסה עלי מאפה דקיקים; זיתים שחורים.

רוחצים את האבוקדו, קולפים ומועכים. מוסיפים כף מיץ לימון. מסירים את העור מהדג המעושן, מוסיפים גבינה לבנה, בצל קצוץ, מלח ופלפל. מערבבים היטב ומצננים במקרר כשעה.

לפני ההגשה מורחים כל עלה מאפה בשיכבה דקה, ומקשטים בחצאי זיתים שחורים.

כולנו זקוקים למנת החלבון היומית שלנו, והקיטניות הן המקור הזול ביותר לחלבון. ומה שלא פחות חשוב, קיטניות אפשר לאחסן לאורך זמן, לא בקירור ולא בהקפאה, שלא כמו שאר סוגי המזונות החלבוניים.

חסרונן של הקיטניות הוא, שחלק מהן דורשות שרייה ממושכת לפני הבישול, ולכן צריך לתכנן את הבישול מראש. כדי לעקוף את המיכשול, משתמשים בקיטניות שאינן דורשות שרייה, כמו עדשים, אפונה חצויה ולוביה. אפשר גם להשתמש בשעועית משומרת ברוטב, למרות מחירה, כי היא עדיין זולה יותר מבשר.

אין צורך לוותר לגמרי על בשר, אם מכינים תבשיל מקיטניות; אפשר „למתות" את הבשר בעזרתן. אבל למי שמעוניין להוציא את הבשר לגמרי מתפריטו, הן פיתרון מושלם – הן גם עתירות בסיבים תזונתיים ודלות בשומן, שתי מעלות שאי־אפשר לייחס לבשר.

תבשיל שעועית מעורב

המצרכים: בצל גדול; 2 שיני שום; 100 גרם פיטריות; 4 כפות שמן; 6 כוסות מרק ירקות צח (אפשר מאבקה); 100 גרם שעועית יבשה מסוגים שונים, שרויות ומסוננות; 3 גזרים גדולים; 3 תפוחי־אדמה גדולים; כפית טימין; מלח ים ופלפל שחור; 2 כפות קמח מלא.

מחממים את השמן בסיר, ומאדים את הבצל, השום והפיטריות עד שיתרככו. מוסיפים את השעועית ואת המרק.

מבשלים במשך 35 דקות. מוסיפים את שאר הירקות, קצוצים לקוביות קטנות, ואת כל שאר החומרים, פרט לקמח.

מבשלים במשך 35 דקות נוספות, או עד שהשעועית והירקות מתרככים. מתבלים לפי הטעם. מערבבים את הקמח עם מעט מנוזלי הבישול, ובוחשים חזרה לתוך הסיר. מביאים לרתיחה, תוך בחישה, ובוחשים במשך מיספר דקות, עד שהרוטב יסמיך.

מאפה עדשים

המצרכים: 350 גרם עדשים, שהושרו במים; 250 גרם תפוחי־אדמה; 15 גרם חמאה או מרגרינה; ¼ כוס חלב; מלח ים ופלפל שחור; בצל; 400 גרם עגבניות; 4 כפות שמן.

מבשלים את העדשים השרויות במים עד שיתרככו. מסננים את עודפי הנוזלים.

קולפים מבשלים את תפוחי־האדמה עד שיתרככו. מסננים ומועכים עם חמאה ועם מעט חלב. מתבלים.

פורסים את הבצל והעגבניות, ומאדים בשמן עד שיתרככו.

מפזרים את העדשים בתחתית כלי חסין חום משומן היטב, ועליהן מניחים את תערובת הבצל והעגבניות. מורחים למעלה את מחית התפודים.

אופים בחום בינוני במשך 30 דקות. מגישים עם ירקות מאודים.

זאב קרן מגיש:

עוף ממולא

המצרכים: עוף מס' 1, נקי ומופשר; כוס אורז מבושל; ביצה; כף פטרוזיליה קצוצה או שמיר קצוץ; כף צנוברים; כף צימוקים; כף חזה אווז מעושן, קצוץ; כף בצל מטוגן; מלח, פלפל לבן ומיורן.

המצרכים לרוטב: ¾ כוס רוטב צלי מוכן (משקית); 2 כפות שמן; כף צימוקים; כף בצל קצוץ; כף צנוברים; כף גמבה קצוצה; אורגנו.

מכינים את העוף כמוסבר בצילומים.

להכנת הרוטב, מטגנים את הבצל, הגמבה, הצימוקים והצנוברים בשמן. מוסיפים את הרוטב המוכן, מתבלים באורגנו, ומבשלים יחד במשך מיספר דקות. אין צורך להגיש תוספת פחמימית עם העוף, משום שהוא כבר מכיל אורז.

(2 מנות)

●1 מניחים את העוף על גבו. בסכין חדה חותכים את הבשר לאורך הבטן. מחדירים את הסכין בין הבשר לעצמות, ומסירים את בשר החזה יחד עם הכנף, השוק והרגל מגוף העוף, בחתיכה אחת. חוזרים על הפעולה בצד השני.

●2 מניחים את נתח הבשר שהתקבל כשצד העור כלפי מטה, ובעזרת סכין חדה מוציאים את עצמות השוק והירך. חותכים ומסירים את שני הפרקים העליונים של הכנף.

●3 מערבבים יחד את חומרי המלית. מניחים מעט מהתערובת במרכז נתח העוף, ומגלגלים מכיוון הרגל לכיוון הכנף, כשהעור בחוץ. מעמידים את עצם הכנף בניצב לגליל הבשר.

●4 מכינים רצועה של נייר אלומיניום או פרגמנט באורך 30 ס"מ, וכורכים אותה סביב העוף הממולא, כדי לשמור על צורתו. מורחים את העוף בשמן מעורב בפפריקה, ואופים בחום בינוני כשעה.

●5 להגשה, מלבישים כתר נייר על קצה עצם הכנף, ומעבירים לצלחת הגשה. מסירים את עטיפת הנייר. מעטרים בירקות מבושלים ומצפים ברוטב.

כשיפאני אוכל

שוב הגיעה עונת הנסיעות והטיולים, ולא מעט ישראלים ירחיקו עד למיזרח הרחוק וכמובן ליפאן. אם ישחק לחם מזלם, ואחד היפאנים יזמין אותם להתארח בביתו, או שיסעדו במיסעדה יפאנית, כדאי שידעו משהו על נימוסי השולחן בארץ זו, שהיא בין המקפידות ביותר בעולם על הליכות שבין אדם לאדם.

הארוחה היפאנית השיגרתית מורכבת מאורז, המהווה את המנה העיקרית; מרק; מיספר תבשילי דגים, בשר, ירקות ומיני מחמצים. את המזון אוכלים בעזרת מקלות. כמובן, הארוחה מוגשת על מגש קטן נפרד לכל אחד מן המסובים.

לסעודה יפאנית יש כמה מינהגים קבועים. אולם אין הם צריכים להטיל אימה על האורח הישראלי, שכן מינהגים אלה אינם קשים, ואם יחזור עליהם פעמיים או שלוש, יסגל אותם לעצמו בקלות, ויוכל להשתתף בסעודה יפאנית בחן ובהרגשה שאין הוא מפר את כללי הנימוס היסודיים.

לפני הארוחה חובה לומר כמה מילים, למשל: „איטאדאי־קימאסו" („הריני פותח באכילה"), ולקוד קידה קלה. בהגיע התור לקבל את האורז, המזון העיקרי ביפאן, נוטלים את הקערית הריקה — רצוי להחזיק אותה בשתי ידיים — ומניחים אותה על המגש האישי. מותר להשתמש ביד אחד בלבד אם, למשל, שרוול הקימונו מפריע. במיקרה זה מושיטים את הקערית ביד הימנית בעוד שהיד השמאלית אוחזת בשרוול הימוני.

ועתה, לאחר שהמגיש מלא את הקערה, חובה להניחה על השולחן או על המגש האישי. לפני כן אסור לפתוח באכילה, כי הדבר יחשב לגסות רוח. רק לאחר שמניחים את הקערית על השולחן, נוטלים את מקלות האכילה ביד הימנית, ומכינים אותם לשימוש ביד השמאלית, על פי המינהג היפאני העתיק פותחים את הסעודה באורז, אך אין פירוש הדבר שמכלים תחילה את האורז, שכן לפעמים המרק הוא המנה הראשונה.

יש כמה וכמה דרכים מקובלות להחזיק בקערית האורז. השיטה הטובה ביותר היא להניח אותה על ארבע אצבעות של יד שמאל כשהאגודל תומך בקלילות בשפת הקערית. לאחר שנוטלים בזהירות את המקלות ואת קערית האורז וטועמים ממנה פעם או פעמים, משיבים אותה למקומה.

נוטלים ביד ימין את קערית המרק, ושמים אותה כף היד השמאלית. גומעים מעט מן המרק, ואחר כך אוכלים מקצת מתוכנו. שבים וטועמים מן האורז, וגומעים עוד מן המרק עד שמריקים את הכלים. אם רוצים תוספת, משאירים מעט אורז בקערית, וזה משמש כרמז למגיש. אם אין רוצים בתוספת גדולה אומרים: „אוקארוקו נגאימאסו", כלומר „מעט, בבקשה". עתה הגיע תור התה ואחריו תור החמוצים.

בתום הסעודה מניחים את המקלות על המגש לאות שסיימתם, ואומרים דברי תודה: „גוצ'יסו־סאמא דה גוזאימאשיטה" — „הסעודה היתה נפלאה". ולסיום קידה.

■ ב.א. ברקאי

חטיף בסגנון אמריקני

מתאים לארוחת צהריים קלה במשרד או בבית.

המצרכים: ½ מלון עגול; 100 גרם גבינת קוטג' או אחרת; אגס קטן.

חותכים את האגס לדיבועים קטנטנים יחד עם הקליפה. מערבבים עם הגבינה וממלאים את המלון. מניחים על צלחת הגשה נאה ואוכלים בכפית.

כל הארוחה מכילה כ־300 קלוריות, תלוי באחוזי השומן של הגבינה.

■ דליה ניר

קיטניות: מחוץ לתרמיל

צלי קיטניות

את התערובת הזו אפשר לאפות בתנור, או לצור ממנה קציצות ולטגן. כל סוג של קיטניות יכול להחליף את העדשים שבמתכון.

המצרכים: 250 גרם עדשים כתומות; 2 בצלים; שן שום; 2 כפות שמן; 2 כוסות פירורים מלחם שחור; כף פטרוזיליה קצוצה; כפית טימין; מלח ים ופלפל שחור; 2 ביצים; 100 גרם גבינה צהובה חריפה מגוררת.

מבשלים את העדשים בכמות גדולה של מים במשך כ־15 דקות, עד שיתרככו.

מטגנים את הבצל ואת השום בשמן עד שיזהיבו. שמים את פירורי הלחם בקערה, ומוסיפים את תערובת הבצל. מערבבים היטב. מוסיפים פטרוזיליה, טימין ותבלינים ומערבבים.

מוסיפים את הביצים, את הגבינה ואת העדשים המסוננות. מערבבים לתערובת אחידה.

מעבירים את התערובת לתבנית מוארכת משומנת היטב, ואופים בחום בינוני־נמוך במשך כ־40 דקות, עד שהיא נוקשה למגע.

המבורגר משעועית

המצרכים: 250 גרם שעועית אדומה; 2 בצלים גדולים קצוצים; 40 גרם חמאה או מרגרינה; 5 כפות קמח מלא; 50 גרם פירורים מלחם שחור; [illegible] רוטב סויה; כף רסק עגבניות.

שורים את השעועית במים למשך לילה.

למחרת, מבשלים את השעועית בהרבה מים ובלי מלח.

בזמן שהשעועית מתבשלת, מאדים את הבצל בחמאה עד שירכך.

מסננים את השעועית המבושלת, ומועכים היטב. מערבבים לתוך המחית את הבצל ואת שאר החומרים, מקפלים ומניחים לתערובת להצטנן.

מרדדים את התערובת על משטח מקומח היטב, וקורצים עיגולים בכוס, או בחותכן בצק עגול. מטגנים בשמן או בחמאה מומסת וצולים תחת אסכלה עד שההמבורגרים משחימים משני צדיהם.

יהודית אוריין

מלים טמאות למגע

לכאורה אין איסורים על מלים, אף אחד לא נענש בגינן. כולן לגיטימיות, מופיעות באורח דמוקרטי במילון, ובכל זאת יש ביניהן מכת הטמאים, אסורות במגע. „זה עניין של סלקציה" – לא, זה לא עניין כזה, זה עניין של ברירה. למרות שהמילה ברירה אינה יושבת על הלשון נאותה קלות. מדי פעם אני נדהמת, כשאנשים מרטים על אמגות ומשתמשים במילה סלקציה. איך זה שאנשים האמורים להיות רגישים לקו ולצבע, אינם רגישים למיטענים של מילה.

הסופרים הגרמנים של גרמניה הבתר־מילחמתית מתרפים את הרייך השלישי, שהרס להם לא רק את עריהם אלא גם את שפתם. הם מבקשים לשורר מבלי שייגרדו אל השיר כל הקונוטאציות המנואצות, כל הטינופות שטינפו אותן הגרמנים. הטמאת הלשון עברה גם אל העברית, ואיני מסוגלת להבין כלל את מי שמשתמש במלים הללו בדיבור ובכתיבה. זה מעיד בהכרח על איזו אטימות מצד הדוברים.

●

מונראק ופרס מחפשים דרכים ופיתרונות, ומתרגם החדשות בטלוויזיה מדבר על חיפוש הפיתרון הסופי. במיקרה זה, של מיז שוב של היהודים או הפעם של הערבים? פיתרון מוחלט, פיתרון גמור, אבל לעולם לא פיתרון סופי. גם אם התרגום אינו מרוייק, שלא לדבר על כתבים כלכליים, אנשי „מקורות", ראשי ערים, נביאי האפוקליפסה השונים, שמרכרים ללא הרף על שואה כלכלית, שואה חקלאית, שואת בצורת, מבלי להבין שלמלה שואה יש דנוטציה אחת. כל השאר הם מכות או אסונות או אובדן או הרס, שהן מספיק איומות לצרכים האפוקליפטיים היומיומיים.

אני סבורה, שאנשים שגדלו בחברה דתית וקיבלו חינוך דתי, רגישותם למלים גדולה יותר. לגביהם המלה אינה רק כלי קיבול לתוכן, או כלי־תעבורה להעברת משמעויות. אצלם יש למלים ערך של ממשות ולעתים גם ערך מאגי. יש מלים שלא ייאמרו כלל, או מלים שמותרות להאמר רק בנסיבות מסויימות. הם מתכוונים לאותה משמעות, לאותה דנוטציה, אבל משתמשים במחליפותיה. תשמיש־המיטה, דרך משל. אני זוכרת כמה שנים של התפקרות נדרשו לי כדי להשתחרר ולהשתמש בשם המפורש. אחרי שמזמן נעשיתי אתיאיסטית, עדיין לא היה פי אומר אלא השם. כך זה פשוט נפלט. ועד היום בהקשרים תנ"כיים או בציטטות מהמקורות, עדיין נדחקות להופיע המלים אלוקים ואדושם. בשעתו הייתי נאלצת לתרגל את לשוני באמירת ארוני, על מנת שלא להזרעזע מדי פעם מחדש. החלמתי בסוף.

●

אבל לא החלמתי כליל מן המלים האחרות. השם היטלר על שער ספרו של יואכים פסט, שיצא באחרונה בעברית, משרה עלי איזה אי־שקט. המוקצה הזה באותיות עבריות גדולות ומרצדות. אף כי ההוצאה כתר אכן גילתה רגישות והוסיפה את המשפט „דיוקנו של לא־איש" מה שאיננו בגירסאות הלא עבריות. גם ההוצאה חשה, כי קשה להכתיר ספר עברי בשם היטלר כגיבור תרבות.

אפשר להסתדר עם מלים עוקפות. זה לא מטעה איש. במקום שואה איכשהו יוצא לי: מה שהיה שם או ציון השנים 45' – 39'; במקום גרמנים – צאצאי ההונים; במקום היטלר – הצורר ימ"ש. שמו הישיר או העקיף לא יופיע בלי הקללה. והנה, להבדיל הרבה הבדלות, גם לגבי כהנא אני מוצאת את עצמי מהוססת. גם לגבי האיש הזה אני איכשהו תמיד מוסיפה, ייסכר פיו. אולי שיריים של אמונה במאגיה של מלים.

יוסי שין/סיפורים בגדדיים

הנס של דייזי ומוריס

גם כך, גבירתי, עובר לפעמים רצון עז לחבק ילד קטן? לאמץ אותו אל ליבך? גם אותך ממלאים שימחה הקולות: „אמא" „אמא"? גם את נפעמת כשאת רואה אותו אוכל, מושיט יד לצעצוע, מחייך? את מתמלאת הרגשת אושר אמיתית כשאת מניטה בו כשהוא נושם לו בניחותא, ישן?

יש, כנראה, בטבע האנושי, צמא לא נשבר להרגשה הזו. אלה שחוו את החוויה, מתרפקים על הזיכרונות. אלה שלא חוו אותה, או חוו אותה ומקווים שהיא תחזור ותתרחש, מרגישים הרגשת חוסר: מתרפקים על התקווה – בן לו היה לי, ילד קטן...

אמרתי „אלה שלא חוו אותה" – לא כמיקרה. במובן זה הצורך של הגברים אינו נופל מהצורך של הנשים. גם הם רוצים ילד, גם הם מתבשמים מהריח הנפלא של תינוק, שהם נושמים עמוק לתוך ריאותיהם.

כך, גם מוריס ודייזי רצו ילד. התפללו לילד. ייחלו כמו שיהודי דתי מייחל למשיח צדקנו. אך ילד לא בא.

●

ביהדות, מוכר המצב שבו זוג אינו יכול להביא ילדים לעולם. אם עוברת תקופת זמן סבירה שאינה משאירה ספק בלב הדיינים, הם מתירים לבעל לגרש את אשתו. והיה, כמובן, יותר ממיקרה אחד, שלאחר שבני הזוג התגרשו, חזרו ונישאו לבני זוג אחרים, ולכל אחד נולדו ילדים. משנה מקום משנה מזל...

אבל מוריס ודייזי לא רצו להתגרש. הם רצו ילד, והם רצו שהילד יהיה בנם. והם באו, בייאושם, לאמא שלי.

אמי זיכרונה־לברכה נסעה, בסוף שנות העשרים, לביקור לארץ־ישראל. באותה עת לא נסעו „לטיול" או „נופש". אף אחד לא הרגיש עייף, או כמה לשינוי. אבל נסעו, כמו האמא שלי, לבקר קרובים, את האבא שלה שגר ירושלים.

כשחזרה, הביאה איתה אמא שלי מארץ־ישראל צמח, הנקרא ממרנה, שלו סגולה מופלאה. מי שתרתיח את עליו ותשתה את הנוזל – תזקה עליה שתלד, לתקופת השנה, ילד. כמובן שהשמועה פשטה בבגדד, והגיעו אל האמא שלי נשים קשות־יום ובעליהן המעונים, שנפשם התאוותה לנשום את ניחוח ילדים שלהם. ואמא שלי חילקה להם, כמובן, את העלים מהצמח המופלא. וראה זה פלא – כל אלה שהאמינו שאכן הצמח יועיל לכם, אכן ילדו לתקופת השנה ילד.

●

כך באו גם מוריס ודייזי לאמא שלי.

ואמא שלי היתה במבוכה קשה. העלים של הממרנה נגמרו. אך מוריס ודייזי, במצוקתם, התחננו: תחפשי, אולי נשארו לך עוד קצת עלים? אנא, אולי, אולי קצת?

נכמרו רחמיה של אמא על הזוג המיוסר, ונתנה להם עלים אחרים. עלים בגדדיים, עלי יסמין, מאלה שמברכים עליהם היהודים הבגדדים בשעת ההבדלה במוצאי־שבת, ושאבא היה מביא הביתה לאחר התפילה.

אולי, רבותי, אמונתם של דייזי ומוריס עזרה, ואולי, רבותי, עלי היסמין גם הם ראויים לשמש לאותו עניין עצמו, ואולי – אלוהי מרום ריחם על דייזי ומוריס ועשה להם נס. עובדה. דייזי ילדה בן לתקופת שנה, ועוד בן, ועוד בן. והבנים האלה מסתובבים היום בינותינו, ואינם יודעים כלל שהם נולדו מהצמח הלא נכון.

ורדה צ'צ'יק

איפה הם הבחורים ההם

הם רקדו יחד במסיבה. היא, גרושה די טרייה, אם לשניים די גדולים, טיפשעשרה פלוס. הוא – עוד לא ברור. הוא הזמין. כלומר, הוא יודע ליזום. לא בסטייל החדש של המחכים שאת תהיי זו שתשלפי אותם סוף־סוף מעמקי הכורסה. לא רקדן מי יודע מה, אבל לא לפי זה בוחרים גבר. משהו שמריח הבטחה.

היה חם. היה גם מיזוג אוויר. חום ומיזוג־אוויר הם נושאים טובים לשיחה בעת ריקוד: חם, האז? – הוא אמר, דווקא בריא להזיע קצת. אבל לחשוב שאחרי פעם אחת צריך יהיה למסור את הבגדים לניקוי... היא לא היתה בטוחה ששמעה נכון. לניקוי? קצת איוורור, או אפילו – מכונת־כביסה, כבר לא מספיקים לו? כנת־אחת נהרסה עוד אשלייה. לא. גם זה לא יהיה האיש שלה. גם הוא מאלה. אנשי האפטרשייב.

מי חיבר את השיר על „איפה הן הבחורות ההן, עם הקוקו והסראפן"? מוטב שיכתוב שיר מקביל, על הבחורים ההם, עם הסנדלים החומים והמיכנסים הקצרים, וחולצת־הטריקו. שהבגדים שלהם עשויים חומר חזק דיו כדי להיזרק שוב ושוב לתוך מכונת־כביסה לאחר שהם הזיעו, ושהריח שיוסר מהם יהיה בעיקרו של גבר, ולא של תמרוקים. איפה הם?

●

על שפת־הים התל־אביבי, בחוף גורדון, ניגש השותף אל הבלונדית. בשיער ארוך, שרשרת מוזהבת לצוארו, עם מדליון. צמיד זהב מקשט את פרק ידו וטבעת־חותם על הזרת של יד שמאל. תרנגולי־התכשיטים... איפה, איפה הם, הבחורים ההם?

כיום אחר הכירה איש מקסים. פנסיונר. פסל חובב שמתמסר עתה ברצינות לאמנותו. אצבעות־ידיים של מי שעושה בהן עבודה. מכופף, משייף, אוחז במפסלת. ראה עולם, הוליד ילדים, התגרש לא מכבר מאשה שלישית, בן־זקונים משתעשע לו על ברכיו. בהחלט כשבילי, היא אמרה בלבה, עד שהסתבר לה שהאיש – גורמה. עשה כמה שנים בצרפת ובאיטליה, והוא אשף המיטבח הצרפתי, וגם היפאני. מאנשי החיך.

אלוהים אדירים, היא אומרת, איך יכולתי להעלות במוחי הירהורי־עבירה בקשר אליו. הרי סתם חביתה וסלט־ירקות לארוחת־ערב לא יספיקו לו, שלא לדבר על תענוג פשוט ונפלא כמו פרוסת־לחם מרוחה באבוקדו שעליו זורים גרגרי־מלח. הו לא, תודה. פילוסופיית המיטבח שלי הרי מתמצית בעיקרון הקדוש, שמשך ההכנות אסור לו שיעלה על משך האכילה, פחות או יותר. אז לא, תודה.

●

ליוסי, גרפיקאי נאה שהכירה, יש שיגעון מוּפרז לסדר. שולחן העבודה שלו הכי מסודר בעולם: מיכחולים רכי־שיער ורחוצים תמיד, כאילו נחפפו בשמפו לתינוקות, והם עומדים דום כתוך צינצנת שנצבעה מבחוץ, כיד הדמיון היצירתי של בעליה. חבל אפילו להתיישב על אחת הכורסות בפואייה הקטן והמקסים המיועד ללקוחות ולאורחים, בעיקר אורחות. חישבן עלול להותיר סימן על הקטיפה. אז גם הפעם – לא תודה.

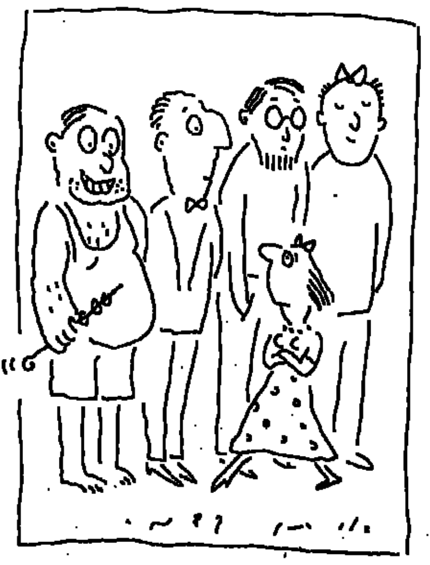

וכך הלאה: מיקי נוהג לומר כל מיני מילות־חיבה קטנות שמוציאות מהרעתו מותק, קטנה שלי, ילדה שלי, אופו ונחום – דווקא נחמד, אבל הוא לא אוהב שנשים מקללות. אפילו לא מלים אינפנטיליות כמו כוס־אומק. אז הוא בטח מאלה שחשים הכי נוח בחברת נשים בעלות יצרים נוצתיים, פלומתיים...

הם נחלקים היום לכמה מחנות, סיכמה לעצמה את ניסיון „החזרה לשוק": מצד אחד – גברי המנגל והסיחים, בעלי כרסי־האבטיח, מאזיני מוסיקת־הקאסטות. מצד אחר – אנשי החרי־וחלק, הבקיצור ולעניין, הזמן־הוא־כסף, התיק ג'יימס־בונד וויסקי בבר שבמישרד. ומהצד הנוסף – מצומקי־השרירים, תוצרים של עידן שיחרור האשה. אמרו להם שגם לגבר מותר לבכות, והם הולכים ומתעדנים, הולכים ומתעדנים...

אז איפה, איפה הם הבחורים ההם, עם הקוקו והסרפן? אוי, פליטת־פה. זה באמת זן נוסף, וכאלה דווקא יש היום הרבה. לא, תודה...

אורה שם־אור

בעיקבות הזמן ההרוג

ידידים שלי חזרו – ברוך השם שלמים ובריאים – מהסיורים הקיציים שלהם בעולם, ומשפיצים אותי בחוויות שחוו במיפגשים עם המלצרים, החדרניות ונהגי מוניות.

וצארדופן היה ידיד אחד, אשר סיפר לי – לארבע עיניים – סיפור שונה לגמרי:

הבעיה שלי, כל פעם שאנחנו בחו"ל, היא איך להרוג זמן. לאשתי אין בעיה כזאת. בשעה תשע היא מתעוררת ומחכה לפתיחה של אחת מחנויות הכל־בו הגדולות. התפנה לי יום חופשי. איך הורגים אותו? אבל לא יהודי ממצב חו קיימת בעיה. הישראלים מחפשים בניכר שיטה מסוקרת של הולכת מידע ועזרה הדדית.

למשל, ישראלי אחד נתן לי רעיון שעד עכשיו לא חשבתי עליו: ללכת לשגרירות או בתי־מלון אחרים, ומאתרים אותם, אחרי־אחר. נכנסים, שואלים אם יש חדר, כמה עולה, האם החלון יוצא לנוף או לחצר אחורית, אומרים יפה תודה והולכים הלאה, להתעניין במלון שני, שלישי. כך, עד שנופלים מהרגליים ואז נכנסים לאיזה פאב או בית־קפה, ומאתרים ישראלי עייף אחר... נהרג יום.

או שהולכים לדואר המרכזי, לשאול אם הגיע מיכתב: לא? אתה בטוח? או לא. (פעם, לפני שנים, קיבלתי מיכתב. כאשר פתחתי התברר שהוא מידע למשה הכינרביץ אחר, אבל יצאתי עם מיכתב, וזה העיקר).

●

„שיטה שקניתי" בעיסקת חליפין אצל ישראלי אחד מפאב מאוד מצאה חן בעיני: הולכים [illegible]

כל הארץ שוק

מאת אביטל ניצן

צילם: יצחק נופך־מוזס

שבע בבוקר, יום רביעי. רח־בת החניה ליד השוק ברמ־לה, כמעט מלאה. מכוניות מכל הסוגים. הרבה דגמים חדשים. גם אאודי 100 מודל 86' מגיע הנה. ימי רביעי הם הימים של רמלה, כמו שימי שלישי הם הימים של לוד.

מי שלא אוהב להסתובב ככה סתם

דובר עיריית רמלה, מיכאל דגן אמר, כי במועצת העירייה כבר דנים מזה זמן בהקמת שוק מגודר ומטופח. אלא שהדבר יצריך את סגירת השוק למשך שלושה חודשים

בשוק. להריח, לרחרח, למשש בדים, המון בדים בזיל־הזול, לקנות, גם כשלא צריך, רק מפני שזול – לא יבין את השיגעון הזה של השווקים ברמלה ובלוד.

באים לשם מכל הארץ. מירושלים, תל־אביב, ראשון־לציון, השומרון, וגם מהרצליה־פיתוח וכפר־שמריהו. בעיקר נשים. צעירות, מבוגרות, שמנות ומטופחות. הן מגיעות עם החברה, עם בת בוגרת ולפעמים רואים אותן גוררות בעל בחופשה, שלא מפסיק להתלונן.

הן מצידן נהנות: „באנו בשביל הכייף אך בעיקר לקנות בדים." אומרות זיוה וזוהר מראשון־לציון. ג'ודי אסרף מנתניה: „קונה בגדים, בדים, בעיקר בדים. המחירים עושים את הקנייה אטרקטיבית." שיחה עם הנשים מעלה את התחושה של דיברת עם אחת, דיברת עם כולן. המסר: „להסתובב בשוק לחפש מציאות, זאת חוויה."

האטרקציה של השוק הם הבדים. מיבחר עצום במחצית המחיר. לדוגמה: בד משי סינתטי עולה כאן 12 שקלים. חווה מראשון־לציון ראתה בד זהה בחנות בעיר במחיר 30 שקלים. נשים אחרות מספרות על פער מחירים יותר נמוך: „בדי משי כאלה יש בחנויות ב־20־22 שקלים."

„בשבוע שעבר קניתי בד ג'ינס לחליפות לשתי הבנות, בד משי לחליפה בשבילי ותחרה לחולצה, הכל יחד יצא פחות ממאה שקל כולל חוטים, סרט אלכסון ורוכסנים שקניתי כאן." מספרת חווה בגאווה.

לקוחות ותיקות של השוק הן תמי וא.ר. מהרצליה פיתוח. נשים אמידות. לא בדיוק זקוקות למציאות של השווקים. בכל זאת הן באות הנה בתחילת כל עונה. קונות כמות גדולה של בדים ותופרות בעצמן. במסיבות חברתיות כשלידן מופיעה. מישהי בחליפת 300 דולר, הן מתגאות בחליפת 20 השקל מהבדים שקנו בשוק של לוד.

לאחרונה החלו להצטרף למסע הקניות בשוק גם נשים מהמושבה הדיפלומטית בהרצליה פיתוח וכפר־שמריהו והן, כך אני לומדת מעדות שמיעה, נהנות מאוד מהחוויה האוריינטלית וגם מהמחירים.

„להגיע לנחלת בנימין במשך היום, יותר קשה לי מאשר לקפוץ פעם בעונה, בשעות הבוקר המוקדמות לשוק של לוד," מסבירה א.ר. „בשום חנות אין מיבחר כזה והמחירים, ממש מצחיקים. זה כאילו שמדברים במטבע אחר. כאן אין טעם לעמוד על המקח, אבל כדאי להביא מטר ולמדוד לפני שגוזרים. לפעמים בבדי הטריקו (5 שקל המטר), הם קצת מותחים." היא מסבירה.

חברתה תמי, גילתה את השווקים של רמלה ולוד בשוק בבאר שבע, כבר לפני שנים: „אחד המוכרים סיפר לי שהם עובדים כל יום בשוק אחר." שלישי בלוד, רביעי ברמלה, חמישי בבאר שבע והלך השבוע.

„למי שאוהבת לתפור בעצמה זה

בשווקים של רמלה ולוד, ערבים ויהודים עובדים בדו־קיום. „כל אחד יש לו את המקום שלו," אומר הבדואי המוכר שמלות רקומות ואפליקציות צבעוניות.

כיף שיש מלאי בדים בבית," אומרת תמי בהתלהבות. „כשאני רואה שמלות הדורות בדיזנגוף ב־150 שקל ויותר, מאותם בדים שיש בשוק, אני שואלת את עצמי למה להיות פראיירית ולא לקנות בשוק?"

השעות הטובות של השוק הן שעות הבוקר המוקדמות. שש בבוקר. מקסימום שבע. אחר־כך כבר חם, צפוף ורועש.

כשנוסעים מוקדם אפשר להינות לא רק מכבישים פנויים אלא גם ממראה הזריחה. תושבת רחובות חרוצה סיפרה לי שהיא מספיקה לבוא לכאן עוד לפני העבודה.

השוק בלוד מגודר, מרוצף באבנים משולבות. הדוכנים יצוקים בטון מסומנים במיספרים. מעליהם סככות צל ניידות. בעל־דוכן משלם 750 שקלים לשנה לעירייה המפקחת על המקום ודואגת לניקיונו.

בשוק של רמלה פגשנו את שמחה קופרוב יושב על אבן ליד הכביש. לידו, ערימת פסולת־בניין ושקיות ניילון מתעופפות. „הדוכן" שלו, על האדמה, מכוסה ניירות עיתון.

„זה המקום הקבוע שלי כבר שנים. אני משלם 10 שקל ליום ומוכר מחמש בבוקר עד שלוש אחרי־הצהריים". פטיש בחמישה שקלים, צבת בתשעה ומלכודת לעכברים רק שלושה שקלים שמחה לא מרוצה „צריך לעשות כאן סדר". מאיזה סוג הוא לא מפרט.

דובר עיריית רמלה, מיכאל דגן אמר, כי במועצת העירייה כבר דנים מזה זמן בהקמת שוק מגודר ומטופח. אלא שהדבר יצריך את סגירת השוק למשך שלושה חודשים ולכן מתנגדת האופוזיציה בטענה שהשוק מפרנס מישפחות ברוכות ילדים.

לא הרחק מהמקום של שמחה מוכרים ג'ינס. מיכנסי ג'ינס ארוכים בהירים כ־27 שקלים תלויים על חבל מתנופפים ברוח הבוקר הקלה.

רוגי חורש מוכר בגדים. שלוש חולצות־טריקו – 10 שקלים. חצאית־טריקו בדגם עכשיווי ושימלת־שפופרת כנ"ל – 10 שקלים. גם הוא כמו סוחרי הבדים עובד ביום שלישי בלוד וביום רביעי ברמלה. חנות מסודרת הוא לא רוצה. „לא מתאים לי לעבוד במקום סגור. כאן יותר טוב. הלקוחות מתווכחות, לא קונות טוב, אבל בחנות יותר גרוע. שם מתווכחים יותר וגם צריך לשלם חשמל. מתח הרווחים בין 10 ל־20 אחוז. לא מתעשרים אבל מוציאים לחם."

בדוכן הצעצועים אני מוצאת את משחק הדגים. משחק זהה לזה שקניתי בשנה שעברה בקניון ב־25 שקלים עולה כאן 7 שקלים. איך זה שאתם מוכרים כל־כך זול? אני מתעניינת אבל בעל הדוכן לא מדבר ולא מצטלם. „תלכי, תלכי" הוא צועק. הלכתי.

בדוכן לידו, נערה מתולתלת בשם סיגל משמיעה בפול ווליום קסטות של זוהר ארגוב. סיגל דווקא מוכנה להצטלם אבל בעל הדוכן שמתגלה כבעלה החוקי מגרש אותנו גם משם. אגב, מחיר הקסטות חמישה שקלים.

בשווקים של רמלה ולוד, ערבים ויהודים עובדים בדו־קיום. „כל אחד יש לו את המקום שלו," אומר לי הבדואי המוכר שמלות רקומות ואפליקציות צבעוניות. רחל שפורן באה מנס־ציונה. מחפשת לבת שימלה בדואית רקומה. כאן בחנות של הבדואי, הלבוש בבגדים מסורתיים עולה שימלה רקומה 30 שקלים. רחל מתבוננת מחליטה שהתפירה לא מספיק טובה. מתפשרת על אפליקציה בעשרה שקלים.

מול הדוכן של הבדואי מנהלת מורה בחופשה מירושלים, משא ומתן על צמיד, כמו זהב. ברמת־השרון ראיתי צמידים דומים ב־25 שקלים. כאן מבקש הרוכל 12. „חמישה שקלים," עונה לו המורה בלי להתבלבל. „שמונה," מציע הרוכל. „שבעה שקלים," מחזירה המורה.

חזייה לפי מידה: דרך הגב

מתווכחים. הוא מספר שהוא מפסיד אבל מוכן למכור במחיר:תפסר רק בגלל הסיפתח. היא נותנת בו מבט קשוח. עוד כמה דקות של ויכוח ותמכר. בשמונה שקלים. בעלת הצמיד לבושה חולצת תחרה לבנה, שהבר עבורה נקנה בביקור קודם בשוק, מסבה את תשומת לבי למטבעות עתיקים שנמכרים ב־10־20 שקלים. מי שיודע לזהות מטבעות עתיקות אמיתיים יכול אולי למצוא כאן אוצר גנוז.

הלאה. בדוכן־קש אחר מציעים מגש־קש בשמונה שקלים. לידו, מציעים מנעול־אופניים עם מיספרים בשבעה שקלים. צלם המערכת, יצחק נופך־מוזס טוען, שצריך להזהר מאווירת הבזול. הוא קנה בצפון תל־אביב ברחוב יהודה המכבי מנעול זהה ב־4.5 שקלים.

גם אהובה ארבל, סייעת שיניים שהגיעה ביום חופשה עם הבעל והתינוק בעגלה, טוענת שפעם היה יותר בזול.

ליד דוכן השאריות של „גוטקס", הרבה ידים מחטטות, שולפות בדים דקיקים בשלל צבעים. „רק חמישה שקלים," מכריז הרוכל. לרגע גם אני מתפתה. שוכחת שבאתי לעבוד, ממששת את הבדים העדינים, מניחה על הגוף ורואה שהבד מספיק לשמלה צרה ארוכה. לקנות? המיבחר העצום מבלבל אותי.

מוחמד חסן מעוזה, עובד שלושה ימים בשבוע ואחר־כך נח. הוא אומר שקונה את הבדים בבית־חרושת בתל־אביב. משלם עשרה וחצי שקלים למטר מוכר בשנים עשר. מעדיף את השוק ברמלה שם יש לו שטח גדול יותר. „כאן (בלוד) יש לי דוכן קטן רק 2.40 מטר. אי־אפשר להראות את כל הסחורה". אצל חסן, אני כבר נשברת. אחרי שאחת קונה בד צ'ינס רוחב 1.60 בתשעה שקלים. אני מחליטה לקנות בד לחצאית. יצחק מנסה לתפוס בערשה בלונדינית צעירה וגבוהה מודדת מאחור, חזייה. אחר־כך מתברר שקוראים לה סופי. היא מנווה־מונסון, באה לקניות עם אמה ומוכנה להצטלם. חסן מתפלא שאיני יודעת כמה מטר

(המשך בעמ' 22)

הפישפשוק של הקיבוץ [illegible] חיים, אבל לשם באים מכל הארץ. לשווקים של לוד ורמלה. מירושלים, תל־אביב, ראשון־לציון, השומרון, וגם מהרצליה־פיתוח וכפר־שמריהו ● האטרקציה של השוק הם הבדים. שיחה עם הנשים מעלה את התחושה של דיברת עם אחת, דיברת עם כולן. המסר: „להסתובב בשוק לחפש מציאות, זאת חוויה" ● בשום חנות אין מיבחר כזה, הן אומרות, והמחירים ממש מצחיקים. כאילו שמדברים במטבע אחר

כרוז־השוק: רק חיום, בדים במחיר מציאה!

גברות מכל הארץ מודדות בד: כמה יספיק לשימלה?

נעולות על נעליים: המחיר הולך ברגל

לבטרם 500R מייבש הכביסה בעל התכונות הייחודיות
* ל־5 ק"ג כבסים
* תכנית מיוחדת - בלחצן נפרד - לאריגים רגישים.
* תוף מסתובב בשני כוונים; קדימה ואחורה, מונע ערבוב וקימוט הכבסים.
* תכנית קצרה לכמות כבסים קטנה.
* לחצן מיוחד לפתיחת הדלת, עוצר. אוטומטית התוף.
* רגליים ניתנות לכוון והתאמה לרצפה.

מיוצר בגרמניה
MADE IN GERMANY

מסורת של איכות!
להשיג רק בחנויות המובחרות.
AEG
שרות ואחריות
אויס EVIS

שאגת יום ההולדת

במלאת לעיר ציריך 2000 שנות שוקולד, העניקה העירייה לתושביה מתנה מקורית: אריות פיברגלס ססגוניים, שרבצו תחת כל בנק רענן, או חנות

כתב וצילם: ארי פרנקל

אריות בבאנהוף שטראסה: פתאום קם האורח וגילה שהוא בגוב־אריות

ב.שווייץ – השלג תמיד לבן, העוגות תמיד טריות, השוקולד תמיד טעים. העיר ציריך מלקקת שוקולד כבר 2000 שנה: עיר עם היסטוריה, עם חומות, עם רובע עתיק של רחובות צפופים, כמו כיש. לכבוד יום הולדתה האלפיים לא הסתפקו פרנסיה בסתם מופע חגיגי, וחיפשו משהו מיוחד באמת. ראש העיר נזכר בסמל של ציריך, האריה. „בואו נאלתר על הסמל הזה", הורה לצוות עוזרים, ציירים, ובעלי־מלאכה. הם חשבו, תיכננו, עשו ואז...

בוקר אחד יצא האזרח הקטן לבאנהוף שטראסה, רחוב הקניות המרכזי של העיר, ופגש בכל פינה אריה או לביאה. האריות הוצבו תוך לילה אחד, כשהם עומדים לפני חנויות, רובצים בפתחי בנקים, צופים מעל פתחי בתי כל־בו, מזנקים דרך שלטי־פירסומת, או סתם מטיילים לצד העוברים ושבים.

מובן שלא היו אלה אריות אמיתיים, אלא פסלים. החיות נוצקו לתבניות מפיברגלס קשיח, בתנוחות רביצה, קפיצה, יניקה והליכה. אנשי העירייה הם שתיכננו היכן יוצב כל פסל, ובאלו צבעים ודוגמאות מטורפות ייצבע.

אחד האריות, שהוצב בפתח חנות צילום, כוסה בסרטי צילום. אריה אחר, שהתמקם לפני שורת שעונים דיגיטליים – עוטר כל־כולו בשעונים.

יש שם אריות מקושטים בפרחים, בנופי הרים, בפופ־ארט ובכל רעיון פרוע שעלה בדימיונם של הציירים. אחד המעניינים שבאריות יושב ליד פירסומת לסידרת קונצרטים, כשעל גבו... תווים עליזים. הכל צבעוני, הכל בטעם.

אורחיה המבוגרים של ציריך נהנים לשבת על הספסל הקבוע שלהם לצד אורח חדש, אריה מחייך. הצעירים יותר – לא מהססים לזנק ולרכב על החיה בשלווה. אמהות נעצרות עם עגלות התינוקות ליד תערוכת הרחוב המרתקת, ואין עובר־אורח שנותר אדיש מול האטרקציה החדשה.

וכשם שהאריות האלה הופיעו בוקר אחד, ללא הודעה מוקדמת, כך הם עשויים להיעלם. התצלומים האלה יכולים להיות, אם כן, הזיכרון היחידי שלכם מחגיגת יום־ההולדת היפה שהעניקה עיריית ציריך לתושביה.

תשמ"זהב ויהלומים בסטודיו לתכשיטים

שנה חדשה – סיבה נהדרת להתחדש ב„סטודיו לתכשיטים". עם תכשיטי זהב ויהלומים בעיצוב המקורי של איציק דלד.
בואי לפנק את עצמך בחנות רשת הסטודיו לתכשיטים" הקרובה אליך.
כל תכשיטי הזהב והיהלומים של הסטודיו מחכים לך.
התחדשי.

תל־אביב
סטודיו לתכשיטים,
פרישמן 14
חיפה
לב שי בעין
הרצל 29
חדרה
מדליון
הנשיא 52
רעננה
סטודיו לתכשיטים
אחוזה 53
ראשון לציון
תכשיטי רוגל,
רוטשילד 25 (במדרחוב)
קרית גת
תכשיטי בוחבוט,
בנין מסחרי 11
באר־שבע
תכשיטי גילי
קק"ל 114

בתשלומים
בלי ריבית ובלי הצמדה
מקבלים כל סוגי כרטיסי האשראי

סטודיו לתכשיטים
עיצוב איציק דלד
רשת ארצית לתכשיטי זהב ויהלומים

חגיגת הצעצועים בטפנוקים חדשים-נמשכת עד 30 בספטמבר.

מבצע ה„פישר הקטן" מסתיים ב־30 לספטמבר 1986.
חלוקת הפרסים תמשך עד 31 באוקטובר 1986.

מבצע ה„פישר הקטן" של „טפנוקים חדשים" זכה להצלחה ללא תקדים. כדי לגוון את הפרסים, ובעיקר לאור בקשת האימהות שלילדיהן כבר יש צעצועי „פישר פרייס" – הוספנו לפרסים עוד צעצועים משובחים: צעצועי „דופלו" ממשפחת „לגו" הידועה, וצעצועי ALEX toy system
חלק מצעצועים אלה מתאימים גם לילדים גדולים יותר.

ואלה המתנות העומדות מעכשיו לבחירתכם:

א. 3 תלושים –
אפשרות בחירה בין נשכן „פישר פרייס" או מערכת „לגו" למתחילים, או מכוניות, או רעשני „דופלו" לתינוק.

ב. 10 תלושים –
אפשרות בחירה בין אוטובוס „פישר פרייס" מכוניות „דופלו" מערכת „דופלו" בסיסית לתינוק, ורכבות ALEX toy system

ג. 20 תלושים –
מערכת „דופלו" ספארי.

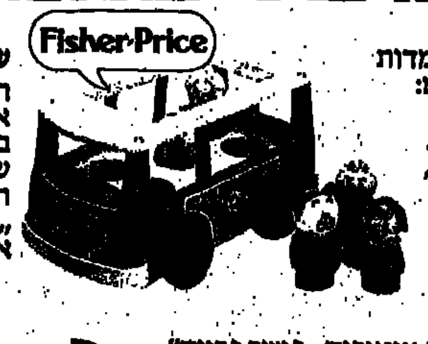

שימי לב!
רצינו להגדיל את גיוון הצעצועים, עובדה המחייבת גם את הספקים בחו"ל להתארגנות מיוחדת. לכן, אם בנקודות חלוקה אחדות יש מחסור זמני בסוג מסויים של צעצועים – אל דאגה. במקום יהיו צעצועים חליפיים ברמה דומה, מתוצרת „פישר פרייס" או „דופלו"/„לגו" או ALEX toy system

קיבוץ עמיר
50

טפנוקים חדשים. טפנוקים מושלמים.

דניאלה יקרה

אני סתם אפס

אני מרגישה את עצמי אפס מאופס, בלי שום חשיבות עצמית ובלי שום ייחוד. מה אעשה כדי לעלות את ערכי בעיני עצמי?

הירושלמית

תעזבי את ירושלים, ותעברי לתל־אביב. כאן כל אחד חושב את עצמו למשהו, אפילו אם הוא לא שווה כלום.

מסתובב ונרדם

אני בת 26, ובעלי בן 31. אנחנו נשואים כבר שבע שנים, וכל אותן שנים אחרי קיום יחסי מין (שהם קצרצרים ובלתי מספקים מבחינתי) בעלי מסתובב, ותוך דקה נרדם. אני נשארת ערה חצי לילה, לא בדיוק מרוצה.

אם לא תתפסי את בעלך לשיחה ארוכה, פתוחה וגלויה לגמרי, את תישארי ערה ולא מסופקת עד גיל 70. תקבעי את השיחה להיום בערב, ולפניה תשימי לתוך עצמך בקבוק בירה, שיתן לך אומץ להגיד דברים שאת נמנעת מהם כבר שבע שנים.

למה עורך־דין

הבן שלנו ישתחרר בקרוב מהצבא. הוא היה תלמיד בינוני, ואנחנו רוצים שילך ללמוד משפטים ויהיה עורך־דין. הוא טוען שהוא לא יצליח בלימודים, ואנחנו טוענים שכל אחד יכול להיות עורך־דין. איך לשכנע אותו להירשם לאוניברסיטה?

ההורים של אייל

אני לא חושבת שכל אחד יכול להיות עורך־דין. לעומת זאת ברור לי שכל אחד יכול להיות הורה, ולשגע את הילד שלו בתביעות חסרות היגיון. אם הילד לא רוצה להיות עורך־דין, והוא חושב שהוא לא יצליח בלימודים, למה אתם לוחצים עליו? התפקיד שלכם הוא להציע, לעזור, לנסות לשכנע, אבל ההחלטה של הילד (שאני מבינה שהוא בן 20) היא החלטה שלו. תכבדו אותה.

צעירות ופטפטניות

אני בת 50, עובדת קבועה וותיקה בחברה מיסחרית. לא מזמן העבירו אותי לעבוד במחלקה אחרת, ושם כל העובדות הן צעירות שמפטפטות וצוחקות ושותות קפה רוב היום. אני לא חלק מהן, כי אני מבוגרת יותר, רצינית יותר והרבה יותר חרוצה. בגלל שאני לא חלק מהן הן מציקות לי והורסות את חיי. אנא עזרי לי.

רחל מרמלה

פני עוד היום למנהל המיפעל, או החברה שבה את עובדת כבר שנים, בקשי שיחה אישית, וספרי לו את כל מה שסיפרת לי. אם הוא מכיר אותך שנים ויודע שאת חרוצה ועובדת הי־טב, אין לי ספק שהוא יעביר אותך בחזרה למחלקה שלך.

ויזות לפולין

אנחנו מתכוננים לנסוע לפולניה בחורף. איך משיגים ויזות לפולניה?

אם אגיד לכם שבקופת־חולים מכבי, תאמיני לי? ידעתי שלא. מה דעתכם לנסות באחד ממאות מישרדי הנסיעות שיש בארץ?

היורשת היפהפיה

החברה הכי טובה שלי היא גם יפה וגם חכמה, ועכשיו היא קיבלה ירושה גדולה. אני, לעומת זאת, לא יפה במיוחד ולא מו־כשרת במיוחד וגם אין לי גרוש. זה פייר?

זה ידוע כבר שנים, שאלוהים הוא לא סוציאליסט, והחלוקה שלו לא מי יודע מה צודקת. אבל אלה הם החיים, וכדי להיות מרוצה מחלקך, תשימי לפעמים גם מבט למטה, ולא רק למעלה. תמיד תמצאי אנשים שיש להם הרבה פחות מאשר לך.

זוג תפרנים

נישאנו לפני שנה. עכשיו התחילו כל החברים שלנו להתחתן, וכמעט כל חודש יש חתונה ואנחנו מוזמנים וצריכים להביא מתנה. אבל אנחנו זוג תפרנים וקשה לנו. אולי יש לך רעיונות למתנות חתונה לא יקרות?

נעמי ובח"ל

אמא שלי ישר היתה שואלת: "ומה הם הביאו לכם לחתונה?" אבל בואו נע־זוב את אמא שלי. מה דעתכם על ספר בישול יפה (כ־20 שקל), או פוסטר יפה לתלייה (כ־30 שקל) או מגש גדול מאוד שעושה רושם ועולה כ־15 שקל. יש בכל חנות לכלי־מיטבח ומתנות עשרות דברים יפים, ובתקופה זאת של לפני הרוטציה זה עדיין בזול.

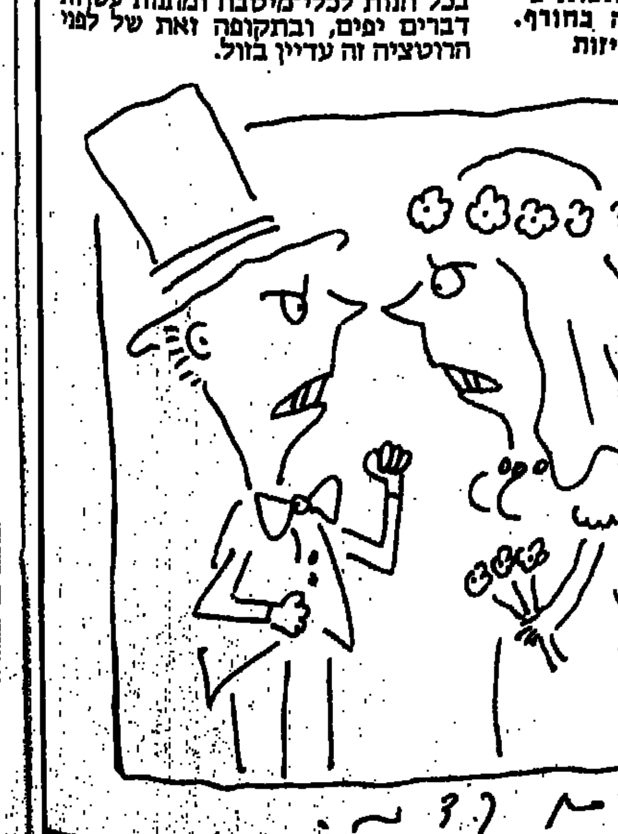

האיש שבא לסעוד

אמבטיה של מלח

ביס־המלח כבר הייתם? לאו פראי לכם לנסות. אומנם ים כבר כמעט אין שם, אבל על שפת מה שאין יש טיילת, ויש צ'י־דקל ויש שלל בתי־מלון של רוחצים שבאו להשתכשך באמבטיה שנשארה, ואפילו מיסעדה יש שם.

אנחנו יצאנו לבלות שם לילה ויום, במלון "גליי־זהר". גילינו את מה שפעם קראו לו עמך והיום הוא נקרא עם ישראל, והוא שמח ומאושר ומריגיש בטוב, על נשיו, וטפיו וסיחיו.

בערב יום חשישי ישבנו עמו במיסעדת המלון באווירה חגיגית ובבגדים לא פחות, וזכינו לחזות במו עינינו במיזוג הגלויות של המנגל והגפילטע במזל טוב ומבורך.

ובכן, לבחירתך כמנה ראשונה, גפילטע־פיש בכבודו ובעצמו או דג ספרדי או סלט וולדורף. אנחנו מתמזגים היטב ובוחרים גם בזה וגם בזה וגם מזה לא מרפים את ידינו. האוכל אוכל של מלון. חוולדורף מתוק למדי, כולו פירות מקופסה, הדג חספרדי די גוע' והגפילטע של האמא שלי היה טוב יותר.

אבל בסך־הכל הכל נחמר, המלצרים המאומנים חיטב מלאי הומור וחיוביים, המישפחות על שפיזון מפיצות הרבה שימחה והרבה רעש, וגם חמנות העיקריות מגיעות. כאן הבחירה היא בין העוף של שבת לבין הבשר, קרובה של חסטייק. שניהם, מקצות המיזרח ומקצווי מערב, בילו די יפה בצלחות שלנו, מין אוכל חביב, אוכל של בתי־מלון עם הרבה רצון טוב.

לאחר האקטיה והמוס עבר המלון לחלק התרבותי של הערב. אבל העיקרון היה אותו העיקרון: קצת שירי חסידים באידיש לנוכח התמוגגות הסבתות הפולניות, קצת ג'קי מקיישו ובועז שריעבי, ולא לשכוח גם את הנה מה טוב ומה נעים. אולי אכן מכאן, מגליי־זהר, יצא אור לציון ודבר אדוני, וגם עד ירושלים יגיעו.

ויהי ערב ויהי בוקר יום שבת. עתה נוהר העם אל הבריכה חחמה הקטנה שנותרה מים־המלח ואל בריכת המלון ואנחנו לאחר קצת מזה וקצת מזה, מסיימים בטבילה במיסעדת חשיבות העצמי של איזור בתי־המלון.

השפע חוגג כאן: סלטים ענקיים (עם גבינה, עם טונה, עם כל טוב), אצבעות עוף עטופות בבצק, תוספות של אורז וכרוב, ועוד כהנה וכהנה, ככל שחמגש מרשה, שפע וכל טוב וגם מחיר סביר של 25 שקל לזוג. בסך־הכל, אם רצית לבלות בילוי עממי בים־המלח, בשבת, אתה ובת זוגתך, המחיר הוא 126 שקל. ואל תאמין לבלוף של 66 שקל ליחיד בחדר זוגי, הכוונה היא 56 ליחיד שהביא עמו עוד יחיד וביחד הם מהווים זוג. יחיד אמיתי משלם הרבה יותר: שים לב לאמת שבפירסום.

לוקולוס

מועדון קוראי ידיעות אחרונות מועדון קוראי ידיעות אחרונות מועדון

מועדון קוראי
ידיעות אחרונות
בן יהודה 69, טל. 4-03-243271.
בימים א', ב', ג', ה', 18.00-09.00 ד', ו'. 13.00-09.00
בשיתוף עם
רימון טיולים

הזמן עכשיו – טיול לסתיו
עם המדריכים המעולים של רימון טיולים

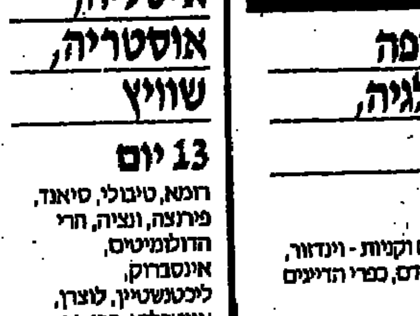

קצפת של אירופה
צרפת, אנגליה, בלגיה, הולנד,
13 יום
פריס, ורסאי, לונדון + מוזיאונים וקניות - וינדזור, בריסל, ברוז', מדורודם, אמסטרדם, כפרי הדייגים וולנדם, מרקן.

פרטים והרשמה אצל כל סוכני הנסיעות המורשים

★★★★★
אירופה הקלאסית
איטליה, שוויץ, צרפת, אנגליה.
19 יום
רומא, טיבולי, פירנצה, ונציה, איזור האגמים - צפון איטליה, לוצרן, ציריך - מפלי הריין, באזל, פריז, ורסאי, לונדון, וינדזור.
תאריכי יציאה:
2.10
9.10

קסמי אירופה
איטליה, אוסטריה, שוויץ
13 יום
רומא, טיבולי, סיאנה, פירנצה, ונציה, הרי הדולומיטים, אינסברוק, ליכטנשטיין, לוצרן, איטרלקן, ברן, ג'נבה
תאריכי יציאה:
14.10

★★★★★
פלמנקו ופאדו ספרד ופורטוגל
14 יום
מדריד, אסקוריאל, טולדו, גרנדה, קוסטה-דל-סול, מלגה, סביליה, קורדובה, טוראסטה, ליסבון, קשקייש, סינטרה, אסטוריל.
תאריכי יציאה:
9.10,
23.10

נופים וערים באיבריה
17 יום
טיול מקיף בספרד ופורטוגל, כולל גיברלטר!
ברצלונה, אליקנטה, גרנדה, טורמולינוס, גיברלטר, סביליה, קורדובה, ליסבון, סינטרה, קשקייש, סלמנקה, אסקוריאל, מדריד, טולדו.
תאריכי יציאה:
6.10, 16.10, 20.10, 3.11

מועדון קוראי ידיעות אחרונות מועדון קוראי ידיעות אחרונות מועדון

יש עתיד

משפרים את האקלים

מאת יבשם עוזגד

המחסור במים. כל הזמן מדברים עליו ברדיו ובטלוויזיה. המצב אינו פשוט. בלי מים אין חיים. בלי חיים אין... אה... סליחה, כנראה התבלבלתי. זה בגלל שאני לא שותה מספיק. המוות מתחיל להתייבש, אתם יודעים, אני מנסה לחסוך מי שתייה. אבל ברגע השפיות האחרון, עוד לפני שהצמא החל להוציא אותי מדעתי, נדמה היה לי שיש כאן איזו טעות בסיסית. המים מצויים בטבע בכמות קבועה. איך זה שפתאום חסרים מים? לאן הם נעלמו?

ובכן, מי שחי בימים האחרונים במישור־החוף, יודע אל נכון לאן נעלמו המים. הם עלו לאוויר. התאדו. זקני תל־אביב לא זוכרים אחוזי לחות גבוהים כל־כך במאה השנים האחרונות. אנחנו כבר לא הולכים לעבודה. אנחנו שוחים לשם. שמעתי שבצמתים מרכזיים הציבה העיריה מצילים המכוונים את תנועת השחיינים. ובכן, יש עודף מים באוויר ומחסור חמור במי־תהום באדמה.

כל מה שצריך לעשות, אם כן, זה להעביר את המים מכלי לכלי. זה דבר פשוט מאוד. ערך משולש. אדמה, מים ואוויר. כל ילד יודע לפתור בעיות מסוג זה. כל ילד שלא שטפו לו את המוח עם השטויות הללו של "המחסור במים". ייתכן מאוד, באמת, שחסר לנו משהו. אבל זה דבר הרבה יותר מורכב, מכחינה כימית, ממים.

ובכן, להלן סיכום הנתונים: יש עודף מים באוויר ומחסור במי־תהום בקרקע. הטמפרטורות: רגילות לעונה. המטרה: א. הפקת מים מן האוויר. ב. שיפור האקלים, הפחתת הלחות והחום. הפיתרון: כדאי לרשום ולזכור, בונים מעבה מים. מיתקן הבנוי מצינור־מתכת דק שבו זורם במהירות גז דחוס וקר.

הצינור מקרר את האוויר. המים המאודים מתעבים והופכים לנוזל. הם מצטברים על פני השטח החיצוני של צינור הגז וזורמים כלפי מטה אל מיכלי־אגירה. תוצאה: אין מחסור במים. האוויר יבש יותר וחם פחות. מש"ל (מה שהיה לבנות).

אפשר לבנות מיליוני מעבים כאלה, בגדלים שונים. אפשר להציב אותם על גגות־הבתים. אפשר לחסוך בכך חלק ניכר ממערכת צינורות המים התת־קרקעיים של העירייה. כך לא נצטרך לחסום כבישים ולחפור תעלות כל יום שני וחמישי כדי להגיע אל מקורות הדליפה. האקלים במישור־החוף יהפוך הודות למעבים לנסבל יותר. מזגני־האוויר יופעלו לפרקי זמן קצרים בהרבה. בעצם, אם נתבונן במזגן־האוויר מן הכיוון ההפוך, נראה לפנינו דגם מוקטן ובלתי־יעיל של מעבה מים...

בקיצור, הנה לכם הצעה לפיתרון מיידי, קל ופשוט של כמה מן הבעיות הבוערות ביותר הניצבות על סדר־היום הלאומי. אני רק מקווה שאלה מכם שיעשו שימוש מיסחרי במעבה המים שתואר כאן, יהיו מספיק הגונים כדי לשתף אותי בחלק קטן מהרווחים.

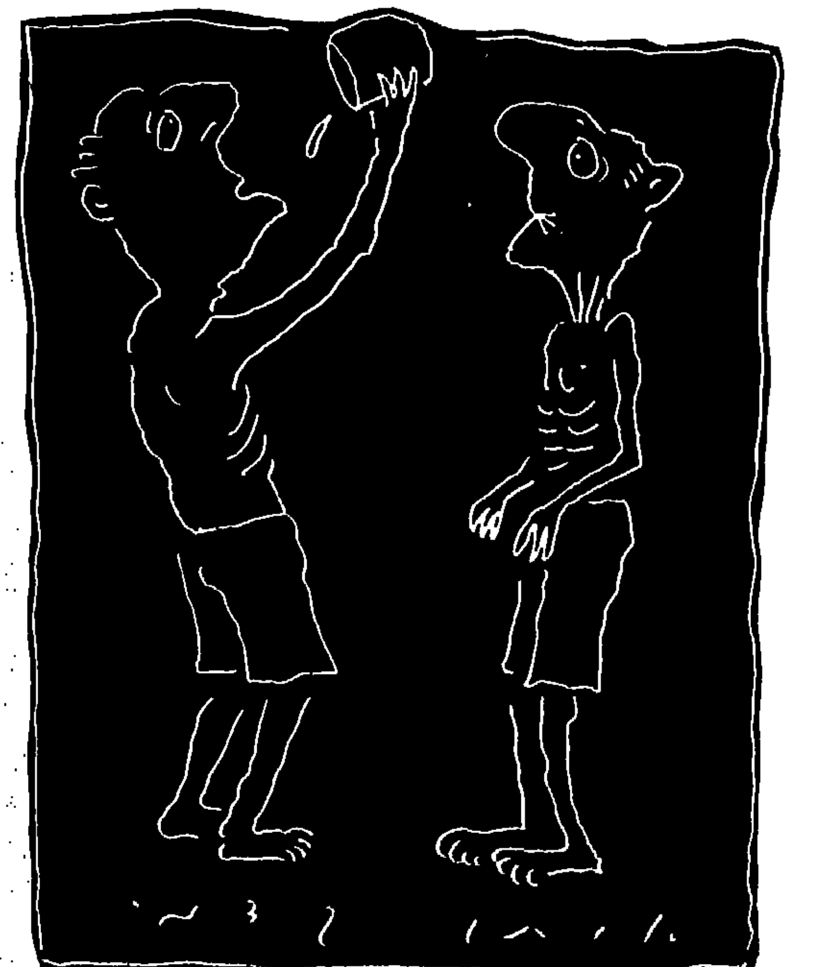

כל הסקס הזה

מסע אל הילדות

מאת זיוית אברמסון

קוראה שואלת: "יש לי בעייה, שאני סוחבת איתי שנים. אני בת 29, רווקה, מורה, שלא נהנית ואף פעם לא נהנתה מיחסי־מין. ניסיתי את כל השיטות: לחשוב מחשבות אירוטיות בשעת מעשה, להנות את עצמי לבד, אבל זה מצליח רק לעיתים רחוקות מאוד, וגם אז זוהי לא אורגזמה (לדעתי) אלא רק הנאת־מה. מכר שנים שאני מעמידה פנים לחברים שאיתם יצאתי. הם פשוט לא יודעים שאני כלל לא נהנית, אלא מהחיבוקים והחום שמסביב. אני מאוד מתוסכלת ממצב זה. אין לי אף חברה שמתארת מצב דומה. יש פיתרון?"

מרגע שאדם נולד, מתחילות להיווצר אצלו השקפות על כל מיני עניינים. איך חיים, איך אני, איך כדאי להתנהג ועוד הרבה מאוד קביעות בנושאים שונים. כמו מה זה גבר ומה זו אשה, מה זה מין ומה זה מין בשבילי. כל ההשקפות הללו ממשיכות להתפתח ולהתגבר אצל הפעוט במרוצת שנות חייו הראשונות, עד שהן קונות להן מושב של קבע אי־שם בשיפולי מוחו. ממקום מושבן זה מתחילות הדיעות, האמונות, והציפיות לנהל את העניינים של הילד הגדל והולך, ולקבוע במידה רבה את רגשותיו, התנהגותו ואת המוצאות אותו בימי חייו.

לכשהתבגר הפעוט הוא לא מודע לכל ההשקפות האלה, שיצר לעצמו בילדותו. אחרת, ייתכן שהיה חולק עליהן, שלא היה מקבל אותן. שהרי מדובר ברעיונות שנוצרו על ידו כשהיה קטן מאוד, כשהשיפוט שלו לגבי מה שהוא תופש מן העולם אינו מזהיר. ילד שחשיבתו עדיין אינה הגיונית. אילו נוצרו החשיבה והשיפוטים הללו בגיל 29, למשל, אפשר היה לבנות השקפת־עולם הרבה יותר יעילה ומועילה. אבל עם מה שלא מכירים ויודעים – אי־אפשר להתדיין ולהתווכח. כך יוצא שאנו פועלים לעיתים קרובות באופן שמתמיה אותנו, ואפילו מתסכל ומכאיב ודורש מאיתנו מחיר גבוה.

רבים מאיתנו חושבים, למשל, כמבוגרים, שמין הוא תחום חיים טבעי ומכובד ושלגיטימי לגמרי ליהנות ממנו. אבל, אין אנו יודעים מה חשב/ה על מין, אותו/ה פעוט/ה שהיינו. הכותבת אינה יודעת מה היו ההתרשמויות הראשונות שלה בנושא זה, ואלו מסקנות היא הסיקה מהן. והרי המסקנות ההן – קובעות מה שקורה לה היום.

כדי לנסות ולהכיר את הרושם שקיבל/ה הפעוט/ה שהיינו בעניין מין, ואת המסקנות שיכולנו להסיק, יכול כל אחד לעשות ניסוי קטן: להעלות זיכרון, מגיל צעיר ככל האפשר, הקשור במין, ולבדוק מה אומר הזיכרון הזה על היחס לנושא.

זיכרון אופייני יכול, למשל, להיות כזה: "שיחקנו ברופא, חברי שמואל ואני, כשלפתע בדיוק כששמוליק בדק אותי, נכנסה אמא מזועזעת ואמרה: תפסיקו מיד וששמואל ילך עכשיו הביתה, אני צריכה לדבר אם אמא שלו ואני לא רוצה יותר לראות דברים כאלה. את שומעת? אמא היתה סמוקה ונרגשת הרבה יותר מכרגיל, והיא דיווחה על המקרה לאבא, וגם לאחדות מחברותיה. כולם הביטו בי בשתיקה לא נעימה, כאילו עשיתי מעשה איום".

מסקנה אפשרית של ילדה בת ארבע? התחום הזה של בדיקות גופניות בתחתונים מופשלים הוא תחום מבייש, שאם אני עוסקת בו אני צפויה להשפלה איומה. אשה בת 29 היתה מסיקה אולי משהו אחר לגמרי, כמו: אמא שלי קיבלה כנראה חינוך מיני פוריטני מאוד, והיא סובלת מעכבות רציניות בתחום זה, מוטב לעשות לעצמי כייף בתנאי פרטיות, כדי שהיא לא תסבול מזה.

הדוגמה נועדה להמחיש לכותבת כי היא היתה חשופה כילדה להשפעות שגרמו לה להגיע למסקנות. יתכן שהמסקנות שלה אומרות משהו כמו: מין זה מסוכן/רע/מבייש/משפיל/אסור ולכן, לא בשבילי. או, ליהנות בעולם הזה זו חוצפה. או, להיות אשה יכניס אותי לצרות, וכך הלאה. מיספר האפשרויות הוא אינסופי.

רעיונות מעין אלה מונעים אולי מן הכותבת להתמסר לריגוש המיני וליהנות ממנו. אבל כל עוד אין היא מודעת להם, מכירה ומבינה אותם – היא אינה יכולה להתווכח איתם ואולי להחליט שברצונה לבחור ברעיונות אחרים אשר ידריכו אותה מעתה ואילך. לכן כדאי במצב מעין זה, לצאת, בעזרת ארם שזה מיקצועו, למסע של היכרות עם השקפת־העולם שלך שנבנתה עד גיל שש. מסע כזה יכול להוביל בסופו של דבר להתמודדות רציונאלית עם רעיונות חסרי־שחר הטמונים אי־שם ומונעים מהנושא אותם את שימחת־החיים.

כלב מי שמדבר

תקרית בין כלבית

אם אתם זוכרים, לפני כמה חודשים סיפרתי לכם על ניסיון־נפל שלי לטוס עם הבעל'בית לחו"ל. במיקרה האומלל ההוא העסק פשוט לא הסתדר. כל־כך הרבה ביורוקרטיה וקשיים הערימו עלינו. עד שנואשנו. בתור פיצוי ירדנו אז לכלות באילת אצל נלסון. לא פחות טוב.

אבל מה, אני לא מוותר. לכן, כשאלון התחיל לארוז את המיזוודות לפני שבועיים, החלטתי שהפעם אני מצטרף אליו ויהי מה. אלא שבנסיעה זאת, או יותר נכון בהפלגה, היה הרבה יותר פשוט לעזוב את הארץ. קודם־כל לא טסנו. פשוט עלינו על יאכטה במרינה והפלגנו לרודוס, ומשם לתורכיה ובחזרה הביתה. עניין של שבוע בסך־הכל, אבל חוויות מכאן ועד הודעה חדשה.

היציאה היתה קלה יותר, משום שההפלגה היתה על יאכטה פרטית. אין מכס, אין בילבולי־מוח, לא צריך פאספורטים. מספיקה תעודת־חיסון בתוקף. הווטרינר שלי, צירף לתעודת־החיסון מיסמך באנגלית המעיד על בריאותי, כך שבכל מיקרה הייתי מכוסה אפילו בפני השילטונות הקשוחים של תורכיה.

את קטע ההפלגה בין תל־אביב לרודוס אני מעוניין לשכוח כמה שיותר מהר, ממש גיהנום. במשך 48 שעות הסתובבתי על הסיפון כמו עכבר מורעל, שרודף אחרי הזנב שלו. באותו רגע שהגלים הגיעו לגובה שלושה מטרים, הרגשתי את הבונזו עולה לי לראש, ותוך שנייה כבר הקאתי אותו למים... לא עזרו כל הפינוקים והליטופים של הבעל'בית שלי. הייתי גמור. בלית־ברירה דחפו לי חצי כדור ואליום, ונהייתי מסטול תוך דקה. כל מה שאני זוכר זה שזחלתי לדרגש ליד חדר־המכונות ונרדמתי מיד. בשעות שלאחר מכן הייתי רק עולה לסיפון להשקיף על האופק ולשחרר עורפים. מכיוון שעל הסיפון לא היו עצים, או שירותים לכלבים, סידרו לי מיתקן מיוחד. ארגז־חול, מטר על מטר, למטרה זו. ממש המצאה.

לאחר יומיים הגענו לרודוס. רק ראיתי את החוף, קפצתי למים. הבעל'בית שלי חטף שוק. לא עזר לו כלום. תוך שניות כבר שחיתי ועליתי על החוף. נו טוב, מה אני מבין במכס, ובבדיקות דרכונים? ראיתי חוף אז קפצתי. אבל, אצל היוונים אין חוכמות. תוך שניה הקיפו אותי חמישה ז'נדרמים משופמים עם חמישה כלבי־שמירה תוקפניים. "תפוס אותו" צעק היווני ושיחרר לעברי את כלבו. אך כלב־הרועים הגרמני פשוט פחד להתקרב אלי, משום שאני הייתי בקריזה. היווני לא קלט למה הכלב שלו לא מתפקד, והוריד לו זאפטה. מרוב עצבים התנפלתי על היווני והורדתי לו ביס בתחת. בשלב זה נכנסו החבר'ה הישראלים על היאכטה ללחץ. כדי לא להסתבך הם פשוט התעלמו ממני, ואפילו הבעל'בית שלי עצם עין אחת בדאגה.

שאר כלבי־השמירה התחילו רודפים אחרי בסימטאות המרינה של רודוס. כמעט שהלכתי לאיבוד שם. לבסוף, אחרי כמה סיבובים וריצות בין היאכטות, תפסתי מיקלט מדיני על יאכטה אמריקנית נושאת דגל ספרד. בשלב זה קיבלו הכלבים היוונים פקודה לעצור. ברגע האחרון נמנעה תקרית דיפלומטית חמורה. בינתיים כבר הספיקה היאכטה הישראלית להיכנס למרינה ולעבור ביקורת דרכונים. הז'נדרמים היוונים הירפו ממני. חשבו שאני בעצם שייך לאמריקנים.

העסק נרגע, גם הים הפסיק לסעור. לאחר שעה קלה הצלחתי להתגנב חזרה ליאכטה שלנו, וכדי שלא יזהו אותי התחבאתי מאחורי המיפרש. בתור עונש השאירו אותי קשור בעמדת שמירה כל הלילה. החבר'ה חזרו לפנות־בוקר שיכורים, והביאו לי עצמות כבש יווני, ממש דליקטס. עם שחר הפלגנו לתורכיה. הים היה שקט, ואני תפסתי צל מתחת למיפרש הגדול. בחוף תורכיה כבר למדתי לקח, ולא עשיתי חוכמות לשוטרים. חוץ מזה לפי הפרצוף של הכלבים המפחידים שלהם – רצוי לא להתעסק איתם.

תאמינו לי שהם מפחידים... שבוע ימים בילינו במיפרצי תורכיה המקסימים, ואת החוויות אספר לכם כשאחזור. דרך אגב, את הכתבות הבאות אשלח לכם עם יאכטות שחוזרות לארץ, או בתוך בקבוקים שיצופו וישוטו עד חוף פרישמן בתל־אביב. לכן אם יהיה איזה עיכוב קטן, אל דאגה, אני כאן. ואם לא תפסתי איזה אקספרס של חצות – אחזור בקרוב.

צ'או־האו,

צ'יף של אלון!

כל הארץ שוק

פינת התמרוקים:
שיניים נקיות
למשך שנה

(המשך מעמ' 17)

צריך לחצאית. הוא מספר שהרבה נשים שלא תופרות בעצמן באות לכאן עם התופרת שלהן.

בדרך החוצה אנחנו פוגשים את קטיה טומיטיה וטניה ראוטנה תיירות מפינלנד המתגוררות בבת־ים. קונות בדים „מתנה לאמא. בפינלנד יש רק חנויות. כאן טוב, כאן חם". הן מגמגמות עברית.

ברוכנים נוספים בשוק של רמלה מציעים גופיה קצרה בשני שקלים, שרוול ארוך חמישה שקלים. דיאודורנט ספריי קרליין – שישה שקלים, חמש חליפות לתינוק 10 שקלים. ששה גביעי שמפניה שמונה שקלים הסט.

ברחוב הצר היוצא מן השוק האווירה נעימה פחות. יותר רעש, יותר ליכלוך, גם אלימות.

כאחד הרוכנים מציגים נעלי התעמלות עם תווית של „פייב סטאר" 10 שקלים. אני מרימה נעל ומגלה שהנעל בעלת הכוכבים מתוצרת „ברקל" ולא כמו שהיה נדמה לי, תוצרת „גלי". המוכר, נער מחומם כבן 16 מחליט שהמידע הזה לא יכנס לעיתון. הוא צועק שאמחק את המחיר, מאיים על הצלם. מרים יד ומנבל את הפה. לא נעים. המשך הסיור נערך בחסות שוטר באזרחי.

בלוד, כאמור מסודר יותר. מוקדם בבוקר עדיין שקט. אחר־כך מתחילות הקריאות: „תחתונים לנשים, שש בעשר", „תחתונים לילדים שמונה בעשר. ילדים מסכנים, עם אמהות קמצניות".

גם כאן עובדים על הדמיון בין המוצרים. מוכרים נעלי התעמלות לילדים מתוצרת „פמה" לא „פומה" בחמישה שקלים.

בדי־ריפוד מתוצרת „ארגמן". „תכתבי שזה מטר שמונים", בשמונה שקלים המטר, וילונות של „פוכרוטקס" שלושה מטר רוחב ב־12 שקלים.

פיסטוק חלבי, לא פחות חשוב. שמונה שקלים לקילו לא קלוי. עשרה שקלים הקילו, קלוי ומלוח. ברב־מכר הציעו באותו שבוע מחיר מבצע 15 שקלים לקילו במקום 22 שקלים. יש גם תכשיט עין נגד עין־הרע 14 קארט ב־20 שקלים, וקילו אגוזי פקן בשבעה שקלים, וקומקום חרסינה עטור פרחים תוצרת איטליה שמוכרת עולה מגרוזיה, ב־30 שקל. וגם תמונות יפאניות רקומות על משי 25 שקלים וגם שפתון בלי שם בית־החרושת, בשני שקלים. עולם צבעוני מלא מציאות ופיתויים.

אחרי עשר כשבשוק מתחיל להיות דחוס אנחנו מחליטים לחזור לתל־אביב. בדרך ליד שדה־התעופה, מול מטוסים ממריאים, אני חולמת בקול רם על חופשה בחו"ל. „מה את רוצה?" שואל יצחק נופך־מוזס „לא עשית קניות? אפילו אני קניתי. כיסוי להגה בשלושה שקלים במקום בעשרה."

שלוף סיסמא
וזכה בטיסה!
אומן
תשלובת הסריגים הגדולה בישראל.
מציגה לקראת הסתיו והחורף,
מגוון חדש ואיכותי של סריגים יפים ואפנתיים
עשויים: צמר, אנגורה, תערובות צמר
והלהיט האפנתי האחרון לצעירים:
סריגי כותנה בצבעים מרהיבים
המתאימים במיוחד לאקלים הישראלי
תנו סיסמא לסריגי אומן וזכו בפרס
פרס ראשון:
טיסה ללונדון - הלוך ושוב
כל אחד זוכה:
כל משתתף, יקבל שובר הנחה בשעור 10%,
לרכישת סוודר כותנה צעיר, צבעוני ואפנתי.
במבצע תשתתפנה רק גלויות
דאר, אשר תגענה עד ל-3.10.86
אל ת.ד. 16150 תל-אביב 61161.
אומן תהיה רשאית להשתמש בסיסמא הזוכה לפרסום מוצריה.

AEG לבמט בלה,
מכונת הכביסה שאין דומה לה
מיוצרת בגרמניה
MADE IN GERMANY
★ א.א.ג. בלה מופעלת בכרטיסים אלקטרוניים ויש בה ½ ממספר החלקים במכונות רגילות. לכן, היא אמינה יותר וקלה בהפעלה ובשרות.
★ 15 תכניות כביסה, בהן:
★ תכנית מיוחדת לחסכון באנרגיה
★ תכנית לכמויות כביסה קטנות
★ תכנית לאריגים עדינים וצמר
★ תכנית לשנוי מהירות סחיטה בין 850 ל-650 סבובים לדקה.
★ תוף (48 ליטר 5-6 ק"ג) דוד וגופי חימום מנירוסטה
★ גוף מצופה ב-3 שכבות של אבץ, צבע ואמאיל למניעת חלודה
★ בטחון לילדים. דלת בטחון כפולה, נעולה בעת הכביסה.
שרות ואחריות
אויס EVIS
AEG
מסורת של איכות!
להשיג רק בחנויות המובחרות.

נדודי־שינה? לא נורא

עד עתה נטינו לחשוב, שאחרי לילה של נדודי־שינה, חלה ירידה בעירנות. העייפות וחוסר־השינה פוגמים בתיפקוד השיכלי. לא נכון. כך קבעים חוקרי אוניברסיטת קיימבריג', באנגליה, שבדקו את השפעת חוסר־שינה על יעילות התיפקוד למחרת היום, בקרב 120 קאדטים של חיל־הים הבריטי.

מקבוצת הקאדטים נמנעה שינה במשך כמה לילות. בבוקר הם נשלחו ישר מהמיטה, לביצוע מלאכות ומשימות שונות. הימאים שקיבלו משימות עם אתגר וסיפוק, לא הראו שום סימני עייפות, למרות שלא ישנו בלילה. קובע החוקר, ד"ר דונאלד בראדלי: „מי שלא היה עירני והתלונן על עייפות וקושי בריכוז, היו אותם ימאים, שנתנו להם עבודות לא מספקות כמו לשטוף כלים או לטאטא את הבסיס".

מסקנתו: אם עושים משהו שאוהבים ונהנים ממנו, אין לחוסר שינה או נדודי־שינה השפעה שלילית במשך היום.

טיפול כימותראפי בבית

בתקופה שבה שירותי האישפוז בארץ סובלים ממחסור בתקציבים ובכוח־אדם, ישנה חשיבות ציבורית ורפואית גדולה, למיכשור החדש של חברת „טרבינול", למתן עירוי־רציף של כימותראפיה לחולי סרטן, בבית, במקום בבית־החולים.

המכשיר החדש, שנקרא „אינפיוזר" דומה למכחנה. הוא פשוט, ללא מנגנון מיכני או מצברים, ומיועד לשימוש חד־פעמי. בתוך המכשיר נמצא מעין בלון מחומר גמיש, שאותו ממלאים בתרופה. כשהחולה נמצא בבית או בעבודה, הוא מחבר את ה„אינפיוזר" לצינורית־עירוי שקבועה בגופו. מנגנון־ויסות מיוחד גורם לכך שהתרופה הכימותראפית מוזרמת לגוף בצינורית, בתדירות קבועה.

המכשיר החדש אינו משמיע רעש, והוא משפר את איכות־החיים של חולי סרטן בהוצאה נמוכה.

5 מחולי בית־חולים „בילינסון" כבר מטופלים בשיטה זו, ומרוצים מאוד. כן ישנם 3 חולים תושבי־חוץ, מארה"ב ומטורקיה, שבאו לכאן ומטופלים בשיטה זו, על חשבונם. לאור הצלחת הניסוי ב„אינפיוזר", יש לקוות שמשרד־הבריאות ימליץ לשאר בתי־החולים לעבור משיטת מתן הכימותראפיה במיסגרת אישפוז, לשיטה זו המתבצעת בבית, בנוחות וביתר יעילות, לפחות מבחינת איכות־החיים של חולה הסרטן עצמו.

דקור כפי יכולתך

לכל אלה שמאמינים ומרגישים הרבה יותר טוב אחרי טיפול בשיטת הדיקור במחטים סיניות, בשורה טובה. בקרוב כנראה, שלא יהיה צורך לרוץ לרופא מיוחד, ולשלם הרבה. מי שירצה וזקוק לטיפול בדיקור כדי להשתחרר מכאבים, זלילה, עישון, וכדומה, יוכל לבצע בעצמו, בזול ובנוחיות את הדיקור בשיטת „עשה זאת במו ידיך", ובלי המחטים המקובלות.

ביפאן הוצג בימים אלה מכשיר חדשני, בגודל עט־נובע, המכונה „אקופונקטורה חשמלית" לשימוש ביתי. הוא פועל על מצברים. בקצהו נמצאת מחט־דיקור זעירה, שבאמצעותה נוגעים בנקודות־הדיקור הקלאסיות. הממציא, פיזיקאי רוסי ד"ר אלכסנדר קייריס, שמתגורר כיום ביפאן. לדבריו, טיפל עם מכשיר דומה במיחושיו של ליאוניד ברז'נייב.

כל החיים בחליפת־סקי

עולמו של קייט דייר, 41, מאוסטרליה, הוא עולם קר ואכזר. הוא סובל מאלרגיה מוזרה ביותר: גופו אינו סובל מזג־אוויר קריר עד 20 מעלות צלזיוס. בטמפרטורות נמוכות, גופו מתנפח. כך גם אם הוא יושב על כיסא שריפודו קריר, או אם ייחשף לרוח קלילה, יתקלח במים קרירים או ישחה בבריכה לא מחוממת. מיד יופיעו אצלו שלפוחיות על כל הגוף. אם הוא שותה מים קרים, מיד מתנפחים הפה והלשון, וגופו מגרד.

זו הסיבה, שגם בקיץ, כאשר כולם סובלים מהחום, נאלץ הבחור ללבוש חליפת־סקי מרופדת ומחממת.

התופעה נתגלתה בצורת פריחות עור על רקע אלרגי, כאשר חזר קייט, לפני 10 שנים מעבודתו בג'ונגלים. בתחילה חשבו שהוא סובל מאלרגיה רגילה. כאשר שום טיפול לא עזר, התברר שזהו מיקרה נדיר ביותר, למיזג־אוויר ולכל דבר קר אחר. לדברי פרופ' וולטור שאלי, פרופסור לדרמטולוגיה, יצטרך האיש ללבוש חליפות־סקי ולדאוג לחימום טמפרטורות הגוף, כל חייו. בינתיים אין לו מרפא.

כשזוג הנשוי 15 שנה, ממשיך לאהוב את
חדר השינה שלו כמו בירח הדבש...
זה אומר-אלפא

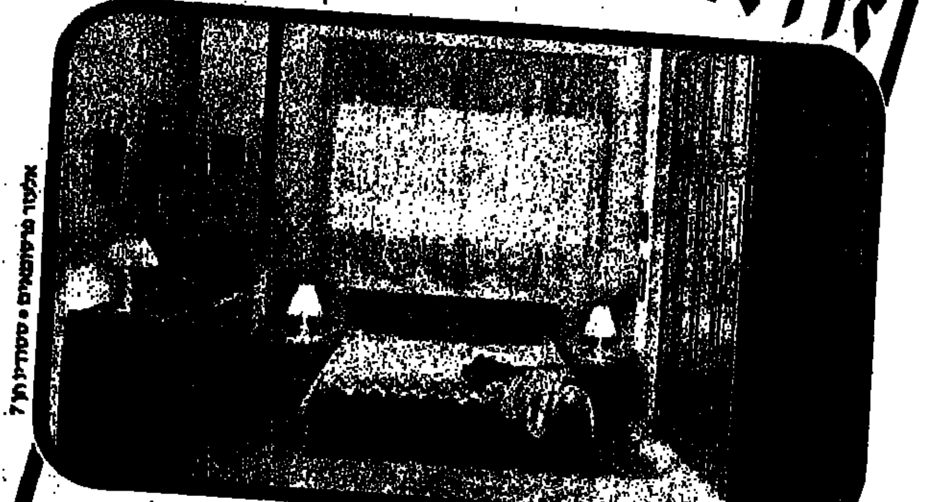

הם אוהבים באלפא את האיכות והיופי של עץ האורן האפריקני האמיתי שמראהו נשמר לשנים רבות.
הם אוהבים את הקווים הנקיים והפשוטים של הרהיטים בחדרים, העומדים בפני כל התהפוכות של שגעונות אפנתיים.
אתם אוהבים לזכור את המחיר הזול ששלמתם עבורם.
עץ אורן אפריקני
איכות שאפשר לגעת
אלפא
תנאי תשלום נוחים,
או הנחה על מזומן
רשת חנויות - רהיטי אלפא